БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 10 (1918)
ЯНВАРИИН 12
ЧЕТВЕРГ
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Малай түл абалгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ

Январь һарын янгинама хүйтэн ба бордоһотоёо, һалхи шуурганда хамта орожо ерэбэ. Гэбэшье, колхозно фермэнүүдтэ, тарялан болон сабшалан дээрэ, үбэлэй шэрүүн байдалда тэндэшье хамаагүй, эдэбхитэ малай эршэ зориг намданагүй.

Мүнөө илангаяа малажал дээрэ харюусалгатай үе ерэбэ. Юуб гэхэл, адуу малһаа түл абалга хаана байнагүй эхилээ. Энэ жэлэй малай үдэжэлгэ, түл абалга урда жэлүүдэйхиһээ улам шахардуугаар үнгэрхэ байна. Мүнөө жэл, нёдондо, занданайхида орходоо, хонин һүрэгтүй олоороо үбэлэй сагта хурьгалха юм. Гансахан январь—февраль һарада 230 гаран мянга хурьга, хэдэн арбаад мянган тугал, поршонхо абтахаар хараалагдана.

Тиимэһээ үбэлэй шэмэрүүн хүйтэн, бэрхэшээлтэй үедэ малшадай, ветмэргэжэлтэдэй ажал хүдэлмэрии һураггүй ехэ болохо байна. Тэдэнэр энэ ехэ ажалаа диилэжэ, хадань гарахын тула тон эмхитэйгөөр, эршэ зоригтойгоор ажаллаха болоно. Зүгөөр иимэ харюусалгатай, нилээн ехэтэй сагта хүдэлмэрээ заабаршье һула табяа һаа, гээгдээ, хожомынь хүсэжэ, урдань оролгонь гээшэ бэрхэтэй болоно бшуу. Олоной ажал хүдэлмэреэ габшагайгаар табинхайб, хаана эдэбхи үүсгэлээ эршэдхэнхэйб, тэндэ малай үдэжэлгэ, түл абалга тон һайнаар ябажа байна. Жэшээлхэдэ, Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон Ю. Д. Федоровой отарын 400 толгой хонинүүдэй хахадһаа холо үлүүнь мүнөө хурьгаланхай, хурьгадынь, хонидынь бишыханшье гарза хоролтогүйгөөр ондо орожо байнхай. Нүхэр Федоров иимэ амжалта яагаад туйлаб гэхэдэ, ажалдаа үнэн сэхээр хандана, түл абалгын үедэ үдэр һүнигүй ажаллана, түрүү арга хэрэглэнэ. Һүниин дежурство тогтоогдоной, хурьгалһан хонидто һайн тэжээл эдюулэгдэнэ, хурьгадаа кошаро-базова аргаар түлжүүлнэ. Мүн энэ колхозой гахайшад эршэмтэй һайнаар ажаллажа байна. Тэдэнэр январь—февраль һарада 700-гаад поршоонхо абаха юм. Тэдэнэйнгээ 300-е энэ колхоз шахаха, үлөөшыень үсхэхэ, колхозуудта худалдаха юм. Мүнөө тэдэнэр 200-гаад поршоонхо абаад, һайнаар тэнжээжэ байна. Гадна, гараһан тугалнуудынь хоролтогүйгөөр томо болгогдожо байнхай.

Энэ колхозой малшад иимэ һайн амжалта яагаад туйланаб гэхэдэ, юрэдхын түрүүн тэдэнэр ажалаа зүбөөр эмхидхэдэг, үбэлжэлгын үедэ үдэр һүни гэжэ тоонгүй ажалладаг, олукын ба түрүү дүй дүршэлэй туйлтануудые хүдэлмэридөө үргэнөөр хэрэглэдэг байна. Колхоз, фермэ, гуртэ, отара бүхэндэ—хаана хаанагүй иимэ нарин шанга гуримтай, бэшагай ажалтай байгаа һаа, һанаагаа зобоһонойшье хэрэгүй байгаа, түл абалгын, үбэлжэлгын амгалан һайнаар үнгэргэгдэхэнь ажаг һэжэг байхагүй һэн.

Теэд манай редакцида эндэ тэндэһээ абтаһан мэдээнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, олохон газарнуудта түл абалга тон эмхигүйгөөр ябажа байна. Ажал хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхээгүйн, залхуу зайдан ябадал гаргадагай, мүн түл абалгада үшөө түгэс бэлэн болоогүйн уршагаар Курумканай, Бичурын, Яруунын аймагуудта поршоонхын олоороо үхэхэ ушар үзэгдэнэ.

Январь — февраль һаранууд хадаа түл абалгын, илангаяа хурьгадые абалгын гол һаранууд гэжэ хүн бүгэдэндэ мэдээжэ. Гэхэтэй хамта, зарим нэгэн хүнүүд энээниие мэдэжэ байгаад, хурьгадые абаха дулаан байра бэлэдхэнэгүй. Хонидоо үбэл хурьгалуулха гээшэ, нойтон нарай хурьгадые сэл хүйтэн газар дээрэ, сэлгеэлэн жабарлажа байгаа дал соо абаха гэһэн удхатай бэшэ ха юм. Тугалнуудые түлигдэдэлгүй байрада түлжүүлхэ гээшэ баһал дэлхэйн дүрбэн зүг, найман хизаарһаа үлеэлгэжэ байгаа шииттэй нойтон байрада хаагаад байха гэһэн удхатай бэшэ ха юм.

Тиимэһээ түлнүүдэйнгээ, илангаяа хурьгадайнгаа үбдэхэгүйн тула хурьга, тугалай байха байрануудые дулаалха (пеэшэн табижа түлихэ тухай хэлэнэгүйбди), дороһоо хүйтөөр хайраха, хажуу тээһээ хүйтэн һалхяар үлеэхэ ябадалые дары болюулха, хурьгадые гарамсаарнь эхэдэнь долёолгожо хатааха дулаан байранууд ба таһалгануудай үгы һаань, дары бии болгохо шухала.

Эхэ малые һайнаар эдеэлүүлгэ болбол түлнүүдые амжалтатайгаар абалгын шухала арга нүхэсэл мүн. Юуб гэхэдэ, һайнаар эдеэлүүлэгдэһэн эхэ малай һүниинь амтатай, шэмэтэй байдаг, тиин һүнэйнь шэмэ түлдэнь дамжан орожо, түлынь тэнхээ тамиртайгаар тэнжэдэг, атар тарган адуу мал болодог байна. Тиимын тулада эхэ малда түрэхэһөөнь урдашье, түрэһэн хойноньшье үбһэ, концентрат, силос гэхэ мэтын тэжээл дутамаггүйгөөр эдюулхэ хэрэгтэй.

Түл абалгын тон харюусалгатай үе байһан тула малшадай ажалай эмхидхэлые эрид һайжаруулха, бүхэли сүүдхээр дежурство тогтоохо, тугалшад, хонишод ба хурьгашадые нэмэжэ табиха, малшадые түл абалгын ажалтай һайса танилсуулха, тэдээндэ энээн тухай захяа заабари үгэхэ шухала.

Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд илангаяа үбэлжэлгын үедэ малшадай байра байдалые һайжаруулгада үдэр бүриин анхарал табижа байха уялгатай. Малшадта мүнөө үедэ илангаяа һайн байра, эдеэ хоол, дулаан хубсаһан хэрэгтэй бшуу. Энээниие дутаахагүй гэжэ колхозой правлени тон ехэ оролдолго гаргаха зэргэтэй.

Партийна организацинууд үнэн сэхэ ажалда малшадые зоригжуулха, Сибириин районуудта нарин ба нарибтар нооһотой хони үсхэбэрилгын база бии болгохо хэрэгтэ тэдэнэй хэһэн хүдэлмэриин, оруулһан туһа нэмэриин ямар ехэ ашагтай байһыень ойлгуулха, партиин XX съездые ажалай бэлэгтэйгээр угтахыень малшан бүхэниие уряалха уялгатай.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловтай МНР-эй Арадай Агуухэ Хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ж. Самбу уулзаба

Монголой Арадай Республикын Арадай Агуухэ Хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ж. Самбу эхэ орондоо бусажа ябаха замдаа Москвада буужа, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловтай январиин 10-да уулзаа.

Ж. Самбугай уулзалгын болоходо МНР-һээ СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Д. Адилбиш, МНР-эй наукануудай Комитедэй Түрүүлэгшэ Н. Жагварал байлсаа.

Уулзалгын болоходо СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. М. Пегов, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй Министрын орлогшо Н. Т. Федоренко, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Протоколой начальник Г. И. Фомин байлсаа.

К. Е. Ворошиловтай Ж. Самбугай хөөрэлдөөн хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС)

Монголой Арадай Республикын Правительственна делегаци В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай Мавзолейдэ оробо

МНР-эй Арадай Агуухэ Хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ж. Самбу түрүүтэй Монголой Арадай Республикын Правительственна делегаци Германска Демократическа Республикаһаа бусаха замдаа Москвада буугаад байха үедөө В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай Мавзолейдэ январиин 10-да орожо, венок табиба.

МНР-һээ СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Д. Адилбиш болон Посольствын хүдэлмэрилэгшэд Мавзолейдэ делегацитай хамта оролсожо хараа.

СССР-эй МИД-эй Дальневосточно таһагые даагша И. Ф. Курдюков делегацитай ябалсаа.

(ТАСС)

Түрэл орон доторнай

„Ленинградай түүхэ“

ЛЕНИНГРАД, январиин 10. (ТАСС). СССР-эй Наукануудай академиин хэблэлэй Ленинградска таһаг мүнөөдэр «Ленинградай түүхын очеркнуудай» нэгэдэхи том хэблэлһээ гаргаба. СССР-эй Наукануудай академиин түүхын институдай бүридхэн гаргаһан энэ ном хадаа городой экономическа, ниитэ-политическэ ба культурна ажабайдалай шухала шухала үенүүдые харуулха зорилготой юм.

Феодализмын үе сагтахи Петербургын түүхэдэ—тэрэнэй байгуулагдаһан үдэрһөө хойшо Россида крепостной эрхын уналга хүрэтэрхи түүхэдэ түрүүшын томой материалнууд зорюулагданхай. Хэблэлэй 50 гаран хуудаһанай хэмжээтэй энэ номдо олон зураг оруулагдаа.

Хамта дээрээ дүрбэн том гараха юм. Һүүлшынь том социалистическэ Ленинградай түүхэдэ зорюулагдаха.

Т. С. Мальцевай шэнэ ном

КУРГАН, январиин 9. (ТАСС). Колхозно эрдэмтэ Т. С. Мальцевай бэшэһэн «Дүй дүршэлөөр дамжан наукада оролго» гэжэ ном «Красный Курган» газетын хэблэл гаргаба. Колхозно полинууд дээрэ олон жэлдэ хэһэн өөрынгөө научно-шэнжэлэлгые, ажал-ябуулгые автор тэрээн соогоо согсолно. Энэ хадаа эрдэмтэ-мичуринецын гаргаһан литературна табадахи хүдэлмэринь юм.

Курганска областной партийна конференциин делегадууд Курганска областиин хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ Т. С. Мальцевай хэһэн габьяае үндэрөөр сэгнээд, тэрэниие КПСС-эй XX съездэ делегадаар һунгаба.

Шэнэ предприятинууд ашаглалгада ороно

МИНСК, январиин 10. (ТАСС). Минскдэ ехэ промышленна барилга хэгдэжэ байна. Автомобиль ба тракторай детальнуудые, түмэр-бетон, станочно автоматическа лини, барилгын материал болон бусад зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ предприятинууд баригдажа байнхай.

Шэнэ жэлэй эхеэр часовой заводой түрүүшын ээлжээн ашаглалгада ороо. Тэрэнэй механическа корпус дотор хабсаралгын цех түхеэрэгдэбэ. Эндэ олон шэнэ техникэ, эхэнэрэй сарбуугай час хабсаргаха хоёр конвейер тодхоогдоо.

Полиграфическа комбинадай түрүүшын ээлжээн, камвольно комбинадай хоёрдохи ээлжээн ба бусад шэнэ барилганууд ашаглалгада оруулагдахаар бэлдэгдэжэ байна.

Сибириин уранзураашын ой

НОВОСИБИРСК, январиин 10. (ТАСС). Оперо ба баледэй театрын концертнэ зал соо уранзурааша И. В. Титковой түрэһэн үдэрһөө хойшо 50 наһа гүйсэһэнэй ба зохёохы ажал-ябуулгынь 30 жэлэй ой тэмдэглэгдэбэ.

Уранзурааша хэдэн зуугаад тематическа зураг, пейзаж болон этюд зураһан байна. Гадна, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнай фронтнууд дээрэ гурба мянга шахуу зураг зураһан, мүн олон графическа хүдэлмэри хэһэн байна. Титковой зохёолнууд Третьяковско галлерейдэ, ородой музейдэ, Советскэ Армиин музейдэ, Новосибирскын, Молотовой болон бусад городуудай музейдэ табигданхай.

Новосибирскдэ Титковой зохёолнуудай ехэ выставкэ нээгдээ.

Сибириин полинууд дээрэ саһа тогтоолго

ТЮМЕНЬ, январиин 10. (ТАСС). Баруун Сибирьтэ саһа ехэтэй үбэл боложо байна, бордоһо саһан оло дахин ороно. Областиин колхознигууд, МТС ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд полинууд дээрээ саһа ехээр тогтоохые, хүрьһэндэ шиит нойто ехэ болгохые оролдоно. МТС-үүд саһа обоолдог шарга олоор хэрэглэнэ, колхознигууд поли дээрээ модоной мүшэр хаяна, гүрэмэл халхабшануудые табина. Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо хэдэн дахин ехэ талмай дээрэ саһан тогтоогдоод байна. Зарим участогуудта саһан метр зузаантай болоо.

СССР-эй Уранзохёолшодой Союзай Правлениин пленум ба залуу уранзохёолшодой бүхэсоюзна гурбадахи зүблөөн

Январиин 9-дэ Москвада СССР-эй Уранзохёолшодой Союзай Правлениин пленум нээгдэбэ. Тус пленум Уранзохёолшодой Союзай Правлениин ба ВЛКСМ-эй ЦК-гэй зарлаһан залуу уранзохёолшодой бүхэсоюзна гурбадахи зүблөөнтэй сугтаа үнгэргэгдэнэ. Манай ороной нютаг бүхэнһөө ерэһэн, элдэб үеын советскэ литераторнуудай түлөөлэгшэд «Правда» хэблэлэй Культурын байшан соо сугларба. Эндэ мүн комсомолой ЦК-гэй хүдэлмэрилэгшэд, СССР-эй Культурын министерствын, хэблэлнүүдэй газетэ болон журналай редакцинуудай түлөөлэгшэд ерэнхэй.

Саашанхи творческо ургалтада, советскэ литературада бэлигтэй залуушуулые олон болгоходо пленумэй болон зүблөөнэй удхашанарые СССР-эй Уранзохёолшодой Союзай Правлениин нэгэдэхи секретарь А. Сурков эхилэлгынгээ үгэ соо тэмдэглэбэ. Эхилэн бэшэжэ байгаа литераторнуудай хойноһоо анхаралтайгаар харадаг ба туһалдаг агууехэ Горькиин гайхамшагта заншал тухай тэрэ һануулба.

СССР-эй Уранзохёолшодой Союзай Правлениин секретарь В. Ажаев советскэ литературын залуу хүсэнүүд ба залуу литераторнуудые хүмүүжүүлхэ талаар СССР-эй Уранзохёолшодой Союзай зорилгонууд тухай элидхэл хэбэ. Советскэ литературада жэлһээ жэл бүри шэнэ зохёолшод нэмэнэ гэжэ тэрэ хэлэбэ. Хоёрдохи зүблөөнһөө хойшо үнгэрһэн дүрбэн жэл үлүүтэй саг соо, литературада түрүүшынхеэ ороһон уранзохёолшодой 600 гаран ном, гансахан ород хэлэн дээрэ хэблэгдэв. Залуу авторнуудай олон мянган зохёолнууд журнал, альманах болон суглуулбаринуудта хэблэгдэһэн байна. Оронойнмнай олон городууд ба томо центрнүүдтэ литературна нэгэдэлнүүд хүдэлмэрилнэ.

Зүблөөндэ хабаадагшадай — хэдэ хэдэн залуу прозаигууд болон критигүүдэй зохёолнууд элидхэл соо шэнжэлэгдэбэ.

Пленумдэ ба зүблөөндэ хабаадагшад январиин 10-да советскэ залуу поэдүүд болон драматургнуудай зохёолнууд тухай нэмэлтэ элидхэлнүүдые шагнаба. Элидхэл ба нэмэлтэ элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэлгын һүүлээр прозо, поэзи, драматурги, кинодраматурги. хүүгэдэй литература болон критикын талаар семинарнуудай хүдэлмэри эхилхэ юм. Зүблөөндэ хабаадагша залуу уранзохёолшодой зохёолнууд семинарнууд дээрэ дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

(ТАСС).

МАНАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай коллектив КПСС-эй XX съездые ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтахын түлөө эрмэлзэнэ. Мяха хүргэдэг цехын түрүү хүдэлмэришэн Валентина Михайловна Асеева үдэрэйнгөө нормые 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. М. Асеева.

А. Мантаевай фото.

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ

Нэрэтэй солотойгоор

Гусиноозёрск городой автобазын коллектив урдаа табигдаһан зорилгоёо нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө оролдосотойгоор ажаллана.

Автобазынхид партиин XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, табадахи табанжэлэйнгээ түсэбые 4 һараар урид дүүргээд, ашаа шэрэхэ 1955 оной нгоо түсэбые мүн лэ болзорһоонь урид, ноябриин 5-да дүүргээ. Энэ коллектив жэлэй дүүрэтэр 63 мянган тонно элдэб ашаа түсэбһөө гадуур шэрээд, ехэ хэмжээнэй горючи арьбалаа. Арьбалһан энэ горючинь автопаркын машинануудта эгсэ һара соо хүрэхэ юм.

Шофёр бүхэн ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө оролдоно. Шофёрнууд һарын эхиндэ тусхай даалгабари абаад, ажахын тоосооной гуримые наринаар сахижа, ашаа шэрэхэ, горючи арьбалха түсэбөө заатагүй дүүргэхын түлөө тэмсэдэг болоо. Хэрбээ шофёр ашаа шэрэхэ, горючи арьбалха түсэбөө үлүүлэн дүүргээд, заһабарида гаргашалагдаха мүнгэсэ арьбалаад байбал шанда хүртэнэ.

—Машинаяа гамтайгаар ашаглахын тула һарадаа 3 дахин техническэ харууһалга хэнэбди. Иигэжэ капитальна, дунда зэргын заһабарида орохо болзорыень һунааха арга олдодог,—гэжэ базын технорук нүхэр Слободенюк хөөрэнэ.

Капитальна заһабарида оруулангүйгөөр машинаяа 100 мянга гаран километртэ гүйлгэһэн шофёрнууд базада олон юм. Тэдэнэрэй тоодо И. С. Родин, Ч. Г. Мункуев, И. Д. Черепанов болон бусадые нэрлэжэ болохо байна.

Партиин XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ бүри ехэ амжалта туйлахын тула шофёрнууд шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө оролдосотойгоор ажаллажа байна. Шофёрнууд-коммунистнууд А. И. Бриков, И. М. Матвиевский, П. И. Лобач гэгшэд мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Эдэнэр һара бүриингөө даалгабарие 150—160 процент дүүргэнэ. Мүн слесарьнүүд И. А. Вышкевич, А. А. Горюнов гэгшэд шофёрнуудһаа дутуугүйгөөр хүдэлмэрилжэ, даалгабаряа үдэр бүри 150—200 процент дүүргэнэ.

—КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэриие дүүргэлтэ болгон, манай автобазын коллектив шэнэ, 1956 ондо бүри ехэ амжалта туйлахаар эрид шиидэнхэй,—гэжэ автобазын директор нүхэр Давыдов хөөрэнэ.

И. Фадеев.

Мүрысөөндэ түрүүлһэн предприятинууд

Партиин XX съездые хүндэтэйгөөр угтахын түлөө хаа хаанагүй дэлгэрһэн мүрысөөндэ республикын нютагай промышленностиин түрүү предприятинуудай коллективүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсаад, үдэр ерэхэ бүри ажалай шэнэ амжалта туйлажа байна.

«Металлоширпотреб» заводой коллектив жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, 1 миллион 742 мянган түхэригэй эд бараа түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилөө һэн. Заводой хүдэлмэришэд партиин XX съездын хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, 1956 оной түрүүшын хоёр һарын түсэбые болзорһоонь урид февралиин 20-до дүүргэхэ уялга абанхай.

Сүхын арһанай заводой, Кяхтын гуталай фабрикын коллективүүд үнгэрэгшэ жэлдэ мүн лэ ехэ продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилһэн байна. Шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө эдэ предприятинуудай продукци үйлэдбэрилхэ график үлүүлэн дүүргэгдэнэ.

Республикын нютагай промышленностиин министерство түрүү предприятинуудай һайнаар ажаллаһанай ашаар үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргээд, продукциин өөрынь үные нилээд химдаруулжа шадаа. Министерствын предприятинууд продукциин өөрынь үные химдаруулхын түлөө тэмсэжэ, үнгэрэгшэ жэлдэ хамта дээрээ 2 миллион 510 мянган түхэриг мүнгэ түсэбһөө гадуур арьбалаа.

А. Беляев.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Ойлгууламжын хүдэлмэридэ анхаралаа багаар табина

Закаменай аймагай Санагын сомоной «Коммунизм» колхозой агитаторнуудай дунда уялгаяа дүүрэнээр ойлгожо, ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулдаг хүнүүд олон юм. Агитатор Ч. Балуев колхозниггуудай дунда ехэ хүндэтэй болонхой. Нүхэр Балуев холын фермэ болон гүүртын малшадта ябажа хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг юм.

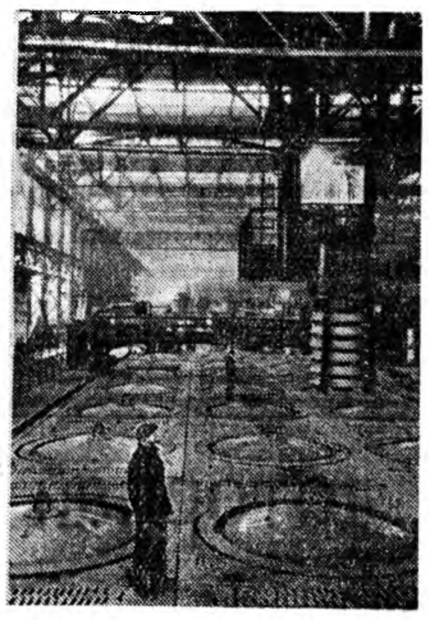
Мүн энэ аймагай «Улаан-Далахай» колхозой агитаторнууд һайнаар хүдэлнэ. Энэ колхозой агитатор нүхэр П. Дымбрылов һайнаар хүдэлжэ, колхозниггуудтаа хүндэтэй болонхой. Нүхэр Дымбрылов колхозойнгоо клубые даагшаар ажаллаха зуураа, клубые ёһотой культурна гуламта болгожо шадаа. Клубайнгаа библиотекэһээ номуудые шэлэн бэлдэжэ холын отарануудай болон гүүртын библиотекэ эльгээжэ байдаг. Мүн өөрөө һара бүри 3—4 дахин ошожо, малшадай дунда элдэб темээр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байна.

Тиигээд, аймагай зарим колхозуудай, илангаяа Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой агитаторнууд оройдоошье юумэ хэнэгүй. Энэ колхоздо 7 агитатор бии юм. Участок бүхэндэ нэгэ нэгэ агитатор бии гэжэ тоологдоно. Эдэнэр үнгэрһэн жэл соо миил 4—5 хөөрэлдөө колхознигуудай дунда үнгэргөө. Агитаторнууд Х. Дашиев, Т. Гонжитов, С. Доржиев гэгшэд ажалдаа оролдолго багатайгаар, хайша хэрэгээр хандана.

Парторганизацинн агитколлективые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Х. Дашиев ойлгууламжын хүдэлмэриие эрид һайжаруулха, энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр олоор хабаадуулха тушаа оролдолго гарганагүй. Мүн агитаторнуудай семинаршье бэлэдхэл муутайгаар үнгэргэгдэнэ. Жэшээнь, ажахын жэлэй дүүрэхэ байхада арай гэжэ үнгэргэгдэһэн семинар дээрэ үбэлжэлгын үедэ ойлгууламжын хүдэлмэриие һайжаруулхын тула ямар хэмжээ абаха, ямар арга формо хэрэглэхэ тухай хэлсэнгүй, мүн шэнэ жэлэйнгээ зорилгонуудай тухай юрэнхы заабари абаад тараһан болошоо. Харин малай үбэлжэлгын эрхим харюусалгатай үеын ябадалда байхада агитаторнуудай хүдэлмэрэ эрид һайжаруулхын оронда малай фермэ, гүүртэнүүдээр тон сөөн ябадаг болошоо. Колхозой малшад агитаторнуудай ерэжэ лекци, элидхэл, хөөрэлдөө үнгэргэхые хүлеэжэ ядахадаа «ажалаа мартаһан агитаторнууд» гэжэ тэдэниие нэрлэдэг юм.

Хэзээ эдэ агитаторнууд хүндэтэ уялгаяа ойлгожо, ажалдаа шармайн орохо юм?

Ф. Цыденжапов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ново-Тагильска (Нижний Тагиль) металлургическа заводой колесопрокатно цехын халаалгын пээшэнгүүд харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр, олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Улан-Удын Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр Е. И. Астраханцева, Кабанскын аймагай Каменск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Х. А. Габдрахманова, мүн энэ аймагай Береговая тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр В. Г. Котова гэгшэд 9 үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаба.

Найман үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн 8 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаа. Тэдэнэй тоодо Курумканай аймагай Аргада тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Д. Б. Шалданова, Түнхэнэй аймагай «Путь Ленина» колхозой гэшүүн Н. Д. Маланова, Байкало-Кударын аймагай Оймур тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. А. Нелюбина, Городок городой гэрэй эзэн эхэнэр А. Е. Литонова ба бусад оролсоно.

Долоон үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 19 хүн шагнагдаба. Тэдэнэй дунда Улан-Удын Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр Долмажап Батомункуева, Хориин аймагай Тэгдэ тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Д. Х. Батуева, Мухаршэбэрэй аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Дарима Банжалова, Түнхэнэй аймагай 17 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Д. А. Ангархаева, Байкало-Кударын аймагай Корсаково тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Г. Ф. Турунхаева, Курумканай аймагай Саранхур нютагай гэрэй эзэн эхэнэр Ц. О. Ширеторова болон бусад бии.

«Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 36 эхэнүүд, «Эхын медаль» тэжэ 2-дохи шатын медаляар 65 хүн шагнагдаһан байна.

Шэнэ арга хэрэглэһэнэй ашаар

Часай стрелкын наймандa хүрэхэтэй адли МТС-эй электростанциин гудок һүрэйтэй утаар дохёо үгэжэ, шанга абяаниинь үбэлэй сэбдэг хүйтөөр амилһан, мана татама сагаан жабарые хаха зүһэн, үглөөнэй һонор агаарта аяар холуур сууряатадаг. Эгээл энэ үедэ заһабарилгада байһан Хориин МТС-эй механизаторнуудай эршэтэ ажал эхилдэг юм.

МТМ-эйн хашаа соо үшөө үнгэрһэн жэлдэ заһабарилагдаһан жэрэгэр олон элдэб маркын тракторнууд дулаан хабарай ерэхые хүлеэһэн мэтээр харагдана. Мүн лэ заһабарилагдажа, сүлөө газарта табигдаһан булад эритэ анзаһанууд, сеялкэнүүд, борной, культиваторнууд олон байна. Үглөө бүри механизаторнууд ажалдаа ерэхэдээ эдэниие хаража, сэдьхэлээ баясан омогорхожо, «хабар лэ болог даа, колхоздоо бусахабди» гэһэн гүнзэгы бодолдо эзэлэгдэн, ажалай шэнэ амжалта тээшэ эрмэлзэн, мастерской, цехүүдтээ ородог юм.

Мүнөө Хориин МТС-эй механизаторнууд КПСС-эй ЦК-гэй XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсон, ерэхэ хабарай тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахын тула тэмсэжэ байна. Тус МТС-тэ трактор болон хүдөө ажахын машинануудай заһабарилга эмхитэйгээр, шанар һайнтайгаар ябуулагдажа байнхай. Эндэхи механизаторнууд үнгэрһэн жэлэй дүрбэдэхи кварталда трактор, хүдөө ажахын машина заһабарилха түсэбөө графигһаа үлүүлэн дүүргэжэ, шэнэ гараһан жэлые ажалай амжалтаар угтаа. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур 10 трактор, 11 анзаһа болон хэдэн олон сеялкэ, культиватор заһабарилаа.

Эндэ трактор узловой аргаар заһабарилагдана. Тиигээд энэ аргын шадажа хэрэглэгдэһэн узел, механизатор бүхэнэй ажалай зүбөөр эмхидхэгдэһэн дээрэһээ трактор заһабарилха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

— Узловой аргаар трактор түртэн заһабарилагдахаһаа гадна, эгээн шухалань заһабарилгын шанар урданайхиһаа үлүү һайн болоо гээшэ, — гэжэ МТМ-е даагша Иннокентий Филиппович Харитонов хөөрэнэ.

Мүн тус МТС үнгэрһэн жэлһээ эхилжэ, тракторнуудые түхэреэн жэл соо заһабарилха арга хэрэглэдэг болонхой.

Заһабарилгын узелнууд, механизаторнууд хоорондын мүрысөөндэ ажалай түрүүшүүл олошорно. Илангаяа М. П. Ситниковэй хүтэлбэрилдэг хойто мост заһабарилгын узел, мүн В. М. Машановай хүтэлбэрилдэг ходовой частьнуудые заһабарилгын узел түрүү һуури эзэлжэ, үдэр бүри нормоёо 130—180 процент дүүргэнэ. Тиихэдэ базисна детальнуудые заһабарилгын узелайхид эдэнһээ гээгдэнэгүй. Эдэнэй хэһэн хүдэлмэри һайн сэгнэлтэтэйгээр абтадаг юм. Мүн токарьнууд П. Мишарин, И. Борисов, Найданов, хүдөө ажахын машина заһабарилагшад П. Подсора, И. Эпов гэгшэд үдэр бүхэндэ нормоёо 120—160 процент дүүргэдэг.

Хэрбээ тус МТС-эй заһабарилгын техническэ базаар һайн байгаа һаань, эндэхи механизаторнуудай ажалай амжалта улам ехэ байха һэн. Хориин МТС республикын хуушанай МТС-үүдэй нэгэн байбашье мүнөө хүрэтэр типовой мастерскойтой болоодүй. Тиимэһээ түрүү аргаар трактор заһабарилха хэрэгтэнь механизаторнуудай ажалда бэрхэшээл ушарна. Уужам кузнеца үгы. Мастерской соогоо заһабарилгын түхеэрэлтэнүүдээр тон муу. Нэгэшье шэнэ токарна, слесарна станок үгы, хуу хуушан, муудашанхай. Тиихэдэ автомашинануудай нэгэшье дулаан гараж байхагүй. Эдэ бүгэдые мэдэжэ байгаад республикын Хүдөө ажахын министерство хориинхидто анхаралаа багаар табидаг, техникэ, зэмсэгүүдые хубаарилхадаа хаанахи МТС-эй ямар эрилтэтэйе хараадаа абалсадаггүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эгээл иимэһээ Хориин МТС-эй механизаторнууд мүнөө жэл соо эдэ асуудалнуудай шиидхэгдэжэ, заһабарилгын техническэ базые һайжаруулха аабза гэжэ тус министерстводэ найдана.

Туйлаһанаараа һанаагаа амар... гүй эндэхи механизаторнууд з... барилгые түргэнөөр, һайн шанар... гаар ябуулхые оролдон ажалл... Эндэ һаяхан Воронежско област... механизаторнуудай, мүн Ехэ-Ку... рын МТС-эйхидэй хандалгые ха... наар зүбшэн хэлсэхэ зуураа, т... нэй жэшээгээр, үндэр баян ур... абахын тула, ерэхэ хабарай тар... гые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угта... тула КПСС-эй XX съездын хүндэ... дэ дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялга... дые абаа. Тиин КПСС-эй XX съез... нээгдэхэ үдэр—февралиин 14 боло... бүхы трактор болон хүдөө ажа... машинануудые заһабарилжа, гү... дүүргэхэ байна. Тэрэ болотор ме... низаторнууд 40 трактор, 200 ша... анзаһа, сеялкэ, культиватор, бор... заһабарилжа бэлэн болгохо ёһо... Тиихэдэ трактор, машина заһабар... гын үные 3—5 процентээр хим... руулжа, үбһэ хуряалгын ба таря... ряалтын зэмсэгүүдые июни... июлиин нэгэндэ заһабарилжа ду... гэхэ байна. Мүн тарилгада хэ... тэй үрэһэ хүрэнгые ойрын сатта... сэд бэлэн болгохо, агротехниче... хэмжээ-ябуулгануудые бэелүү... юм.

Тиихэдэ харьяата колхозуудайн... ниитынгээ малай үбэлжэлгые эм... тэй һайнаар үнгэргэхын тулада к... хозуудта бодото туһаламжа үзүүл... Мүнөө механизаторнуудай хүсөөр... дэн колхозуудта худагууд мал... дажа, уһаниинь насосоор абтана... жээл буйлуулха хэдэн кормозапар... гууд тодхогдоо. МТС-эй механи... торнуудһаа бүридэһэн тусгаар б... гада барилгын модо отолно. Энэ б... гада 3000 кубометр модо отол... малай байра бариха газарта шэр... үгэхэ юм.

Иигэжэ Хориин МТС-эй механи... торнууд Воронежско областиин... ханизаторнуудай болон Кударын... магай Ехэ-Кударын МТС-эйхи... жэшээгээр абаһан уялгаяа бэелү... хын тулада улам эршэ зоригтойг... ажаллажа байнхай.

Ц. Дандаров, манай корреспондент.

Агитаторнуудай семинар

Зэдын аймагай Үшөөтэйн МТС-эй харьяата колхозуудай агитаторнуудтай семинар һаяхан үнгэргэгдэбэ.

Тус семинар дээрэ «Хонишодой бүхэсоюзна зүблөөнэй дүнгүүд ба түрүү дүй дуршэлые хонишодой дунда дэлгэрүүхэ тушаа агитаторнуудай зорилго» гэһэн элидхэл партиин айкомой секретарь нүхэр А. В. Желтый хэбэ.

СССР-эй хүдөө ажахын гайхамшагта туйлалта тухай хэлэхэ зуураа нүхэр Желтый Боргойн совхозой хонишодой болон республикын зарим колхозуудай түрүү хонишодой дүй дүршэл тухай тодорхойгоор тогтожо, агитаторнуудые ехээр һонирхуулба.

Мүн Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын түрүү дүй дүршэл тухай тус колхозой зоотехник нүхэр Шевлякова элидхэл хэһэн байна.

— Ажахын үнгэрһэн жэлдэ манай колхозой һүнэй-товарна фермэ ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар ехэхэн амжалта туйлаа. Һаамхай үнеэн бүриһөө 1064 литр һү абаба. Гэхэтэй хамта, эрхим һаалишад, нүхэр Жалсанова үнеэн бүриһөө 1624 литр һү, нүхэр Лубсанова 1553 литр һү һааһан байха юм. Мүнөө энэ фермэ октябрь, ноябрь һарануудта социалистическэ мүрысөөнэй дүнгөөр республика соогоо хоёрдохи һуури эзэлнэ гэжэ нүхэр Шевлякова элидхэл соогоо тэмдэглээд, тэрэниие яажа туйлаһан тухай ойлгосотойгоор хэлэжэ үгөө.

Тэрэнэй һүүлээр Үшөөтэйн МТС-эй главна зоотехник нүхэр Фирсов «Кошарно-базова аргаар хурьгануудые түлжүүлхэ тухай» элидхэл хэбэ.

Тус семинарта агитаторнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, дүй дүршэл тухайгаа хөөрэлдэбэ.

Ц. Жамбалов.

Сагаан-Шулуутайда медицинскэ хүдэлмэриие һайжаруулха

Редакцида ерэһэн бэшэг

Һүүлэй үедэ манай республикын аймагуудай хүдөө нютагуудаар ажалшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлгэ нилээдгүй һайжараа. Гэбэшье, Мухаршэбэрэй айматай зарим һуурин газарнуудта энэ хүдэлмэри хэдэн жэлэй турша дотор муугаар ябуулагдажа байна.

Жэшээлхэдэ, аймагай центрһээ 70 километр тухай болохо Сагаан-Шулуутайн сомоной колхозой гэшүүд болон эмхи зургаануудай ажалшадта медицинскэ туһаламжа ехэ муугаар үзүүлэгдэнэ. Энэ сомоной «Улаан Шулуутай» колхоз аймаг дотороо эгээн томо колхозуудай нэгэниинь юм. Тус колхозой бригада болон фермэнүүдынь колхозойнгоо центрһээ 5-һаа 20 километр хүрэтэр холо газарнуудта оршодог.

Гэбэшье, энэ сомон дотор оройдоо гансахан медицинскэ пункт хүдэлмэрилдэг байна. Теэд тэрэншье һайнаар хүдэлмэрилнэгүй. Медпунктые даагша нүхэр М. Улаханова ажалдаа хайша хэрэгээр хандана. Ажалшадай бэеэ аргалуулхаяа ерэхэдэ нүхэр Улаханова хүдэлмэриин үедэ амбулаториёо хаажархёод, гэртээ һуужа байдаг. Үгышье һаа, 3—4 хоногоор аймагай центр гү, али Улан-Удэ ябашадаг заншалтай. Мүн холын гүүртэ, отаранууд дээгүүр ябажа, үбшэлһэн хүниие аргалха тушаа анхаралаа табинагүй.

Сагаан-Шулуутайда медицинскэ хүдэлмэриие һайжаруулха тала... асуудал нэгэтэ бэшэ сомоной ...лаан, зүблөөн дээрэ, мүн сесси дэ... табигдаһан байбашье, хубилалта лодоггүй. Колхозой гэшүүд мүн энэ хүдэлмэриие һайжаруулха ту... колхозойнгоо хамтын суглаан д... табидаг, аймагай элүүрые хамга... гын таһагта эрилтэ хэхыень кол... зойнгоо правление гуйдаг байна.

Сагаан-Шулуутайда оролдосо... һайн мэргэжэлтые эльгээхыень, ... энэ нютагта больница нээхэ ту... асуудалые хаража үзэхыень Э... рые хамгаалгын министерствын харалда табигдана.

Д. Кусотинский.

„Знамя Ленина“ газетын 25 жэлэй ой

КЯХТА. Эндэхи ажалшад аймагайнгаа «Знамя Ленина» газетын 25 жэлэй ойе тээсгэн тэмдэглэбэ.

«Знамя Ленина» газетын 25 жэлэй ойн баярай суглаан дээрэ тус газетын редактор нүхэр Нагаслаев элидхэл хэбэ. Элидхэл соогоо нүхэр Нагаслаев газетынгээ гаража эхилһэнһээ хойшо парти, правительствын политикые бэелүүлхын түлөө хэһэн хүдэлмэри тухайнь хэлэбэ.

Элидхэлэй һүүлдэ тус газетын редакцида БМАССР-эй Культурын министерствын Хүндэлэлэй грамота барюулагдажа, олон тээһээ ерэһэн баярай амаршалганууд уншагдаба. Мүн редакциин хүдэлмэрилэгшэдтэ болон газетэдэ эдэбхитэйгээр бэшэгшэдтэ үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаба.

А. Дашиев.

Колхоз болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд хүдөө ажахын экономикые шудална

Партийна һуралсалай шэнэ жэлдэ коммунистнуудай дурадхалаар партиин Кударын айком хүдөө ажахын экономикые шудалха 12 кружок 10 колхоздо ба 2 МТС-тэ эмхидхэһэн юм. Тэрээнһээ гадна, экономическа 3 семинар, политэкономи шудалха 5 кружок аймаг доторнай хүдэлмэрилнэ.

Семинарай болон кружогуудай түсэб табихадаа һуралсагшадай хүсэлые, һанамжануудые хараада абажа, колхозой ажахын элдэб һалбаринуудые хүтэлбэрилхэдэ хэрэгтэй болохо асуудалнуудые кружогуудай занятида шудалан үзэхэ зорилго табиһан байнабди. Коммунистнуудай хүсэл һанамжыень тэдээнэй шудалха гол материалтайнь зүбөөр таарулан эмхидхэжэ шадаад байхада занятишье ехэ эмхитэйгээр үнгэрдэг, һуралсагшадшье угаа эдэбхитэйгээр хабаададаг байна.

Хүдөө ажахын экономико шудалха кружогуудта ганса коммунистнууд һуралсадаг бэшэ, харин партийна бэшэ хүнүүд, таряанажалай бригадануудай бригадирнууд, малажалай фермэнүүдые даагшанар ба бусад хабаададаг юм. Эдэ кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдөөр колхозой зарим түрүүлэгшэнэр, зоотехнигүүд болон агрономуудые партиин айком баталһан байна.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд кружогуудые, өөһэдөө хүтэлбэрилхэдөө ажал хүдэлмэреэшье һайса мэдэхэ, даалгабаридаашье харюусалгатайгаар хандаха, политическэ болон эмхидхэлэйшье талаар өөһэдөө ургаха, ажахые бүри гүнзэгыгөөр мэдэдэг болохо, түрүү шэнэ юумые колхозой ажахыда хэрэглэхэ үүсхэлые өөһэдөө халуунаар дэмжэхэ байна. Тиигээдшье, энэнь кружогто һуралсагшадай харюусалгые бүри ехэдхэдэг байна бшуу.

Кружогой занятинуудта түсэбөөр хараалагдаһан асуудалнуудые һуралсагшадай гүнзэгыгөөр шудалхын тулада һара бүри пропагандистнуудай семинар үнгэргэнэбди. КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй материалнуудаар семинарнууд үнгэргэгдэжэ, тус Пленумэй тогтоол тухай элидхэлые партийна библиотекые даагша нүхэр Полякова, «Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ арганууд» гэһэн элидхэлые Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой зоотехник нүхэр Бохина, «Колхозуудые эмхидхэлэй ажахын талаар бэхижүүлхэ аргануд тухай» элидхэлые аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Хороших хэһэн байна. Семинар бүхэндэ пропагандистнууд дүй дүршэлөө андалдан абалсадаг, һанамжануудаа хэлсэдэг, пропагандистска хүдэлмэридэ гарадаг дутуу дундануудые усадхаха тушаа дурадхалнуудые оруулдаг. Мүн занятинуудые хайшан гэжэ үнгэргэхэ тухай методическа заабари шухала темэнүүдээр үгтэдэг байна.

Семинарай, кружогой занятинуудта партиин айкомой инструкторнууд, таһагуудые даагшанар, секретарьнууд байлсажа, пропагандистнуудта консультаци үгэдэг, методическа туһалажа үзүүлдэг юм.

Партиин уряагаар ерээд, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшээр хүдэлжэ байһан А. С. Перевалов хүдөө ажахын экономико шудалха кружогой занятинуудые жэшээтэ һайнаар үнгэргэнэ. Жэшээнь. КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй материалнуудые шудалхадаа үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые үлүү ехээр бүтээн гаргаха тухай партиин хараа шугамай зүб байһаниие тодорхойгоор харуулаа. Тиихэдээ манай Эхэ орониие индустриализацилһанай ашаар,ороной колхозуудай, тэрэ тоодо Маленковой нэрэмжэтэ колхозой эрид хүгжэһэниие эли тодоор харуулба. «Манай колхозой мүнөө тарилга хэжэ байһан газарта морин анзаһаар газар хахалха, гараар тариха болоо һаа 417 морин, 600 хүн хэрэгтэй болохо һэн. Харин энэ хүдэлмэриие мүнөө 12 трактор, 80 хүн хэнэ, — гэжэ тэрэ хэлэбэ. Хэрбээ комбайн үдэр бүхэндэ 14 га хададабал 70 хүниие, таряа сохилготойнь 110 хүниие һэлгэнэ.

Ажалай эмхидхэл тухай асуудалые шудалан үзэхэдөө, партиин ажахын политикын экономическа хуули ёһонуудһаа, эрдэм наукаһаа үндэһэлдэг, научна байһаниие тодорхой жэшээнүүд дээрэ пропагандист нүхэр Перевалов харуулһан байна.

Ниитын малажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ аргануд тухай темые үзэхэдөө кружогто һурагшад һү һаалгаар түрүү Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоз экскурсяар ошоһон, колхозой үүлтэртэ малай фермээр ябажа, малые эдеэлүүлдэг, харууһалдаг, һаадаг гуримтайнь танилсаһан байгаа.

Тиихэдэ Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозойхид мүн лэ Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо айлшалжа ерэһэн байна. Колхозуудайнгаа ажахытай танилсаһанай һүүлээр эдэ хоёр кружогуудайхид хамта сугларжа, өөһэдынгөө һанамжа, дүй дүршэл тухай хөөрэлдөө һэн. Иигэжэ бэе бэедээ ябалсаһанай ашаар эдэ хоёр колхоз хоорондоо мүрысэхэ гэжэ шиидэһэн байна. Гадна, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой фермэнүүдые даагшанар Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозойхидой жэшээгэр ашаг шэмыень, амидынь шэгнүүрые хараадаа абажа, үнеэдтээ үбһэ хоол үгэдэг болоо. Маленковой нэрэмжэтэ колхозойхид Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозойхидой жэшээгээр гахайнуудые үсөөхэн бүлэгүүдээр эдеэлүүлдэг болоһон байна. Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо һаалишан бүхэн недели бүхэндэ нэгэ үдэр амардаг байхын тулада халаанай һаалишадтай болобо. Энэ хадаа ажалай эмхи журамые улам һайжаруулхадань, ажалай бүтээсые бүри дээшэлүүлхэдэнь ехээр туһалха байна.

«Колхозой ажалые эмхидхэхэ ба ажалай журамые бэхижүүлхэ тухай», «Ажалта үдэр гаргашалха гурим тухай» темэнүүдые шудалхадаа пропагандист нүхэр Перевалов колхозой бодото байдалһаа абаһан жэшээнүүдые шадамараар хэрэглээ.

Занятинуудые һонирхолтойгоор, методическа зүбөөр хэхэдэнь наһажаал колхозниггууд ерэжэ шагнадаг, олон асуудалнуудые һурадаг, үгэ хэлэдэг байна.

А. С. Перевалов колхозниггуудта, эдэбхитэдтэ түшэглэжэ, тэдэнэй һанамжые хараадаа абан, наһажаал колхозниггуудтай, ажалай дүй дүршэл ехэтэй колхозниггуудтай зүбшэн хэлсэжэ, ажал хүдэлмэреэ ябуулдаг. Тиимэһээ хүн зонойнгоо дунда тэрэ хүндэтэй, ёһотойл партиин түлөөлэгшэ байһанаа харуулдаг юм.

Тус кружогой дүй дүршэлые аймагай партийна эхин организацинуудай дунда дэлгэрүүлхын тулада пропагандистнуудай семинарнууд дээрэ зүбшэн хэлсэһэн, мүн «Кударинский колхозник» газетэдэ бэшэһэн байнабди.

Үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һарада болоһон пропагандистнуудай семинар дээрэ «Колхозуудые эмхидхэлэйажахын талаар бэхижүүлхэ тухай» темээр нүхэр Перевалов элидхэл хэжэ, занятинуудые хэһэн, дүй дүршэл тухайгаа хөөрэһэн байна. Тус семинар дээрэ партиин айкомой дэргэдэ бригадирнуудай, фермэнүүдэй даагшанарай семинарска һуралсал эмхидхэхэ тухай пропагандистнууд һанамжа оруулжа, 1956 оной январь һараһаа партиин айкомой дэргэдэ иимэ семинар эмхидхэгдээ.

Зүгөөр бүхы кружогуудай занятинууд иимэ һонирхолтойгоор, эдэбхитэйгээр үнгэргэгдэдэг болоодүй. Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин дэргэдэхи кружогой олонхи занятинууд һонингүйгөөр, бэлэдхэл багатайгаар үнгэрдэг. Зарим коммунистнууд занятидаа ерэдэггүй, партийна һуралсалда хайша хэрэгээр хандадаг байгаа.

Мүн манай аймагта түрүүлэгшэнэрэй болон партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай семинар эмхидхэгдээ. Тэрэнэй нэгэ занятида дээрэ «Малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилхада МТС-үүд ямар үүргэтэйб» гэһэн асуудалаар Ехэ-Кударын МТС-эй директор нүхэр Дмитриев үгэ хэлэһэн байна. «Партийна хүдэлмэриин арга метод тухай» лекци партиин айкомой таһагые даагша нүхэр Раднаев, «Сахарна свёкло тариха тухай» элидхэл сахарна заводой директор нүхэр Скоробач, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр С. В. Кривогорницын «Үбэлэй үедэ һү ехээр һаахын тула тэмсэл» гэһэн элидхэл хэһэн байна

Семинарта хабаадагшад Молотовой нэрэмжэтэ колхозой фермэнүүдээр ябажа, тэндэхи ажалай эмхидхэлтэй танилсаад, Полканово тосхондо байһан фермэдэ сугларжа, өөһэдынгөө һанамжануудые хэлсэбэ. Илангаяа солоомо буйлуулжа, концентрадтай холёод, малда эдюулгэ тухай, электрын хүсые фермын ажалда шадамараар хэрэглэһэн тухайнь, мүн энэ колхозой дутагдалнууд тухай тэндэ хэлсэгдээ. «Һү һаалгаар таанад ехэ сагаа дэмы үнгэргөөт. Хэрбээ үнинэй иимэ хүдэлмэри хэжэ байгаа һаа, ехэ һү һааһан байха байгаат» гэжэ «Путь Октября» колхозой түрүүлэгшэ И. Б. Кривогорницын нүхэрэй ёһоной ажаглалта хэһэн байна.

Хамнигадайн МТС-эй парторганизациин хүдөө ажахын экономико шудалха семинарай занятида «Читын областьдо хони үсхэбэрилгын хүгжэлтэ тухай» элидхэлые Ждановай нэрэмжэтэ ко... зой зоотехник нүхэр Игумнов ... Ехэ-Куналейн МТС-эй парторга... зациин дэргэдэхи семинарай за... дээрэ «Алтайн хизаарта хони ү... бэрилгын зарим асуудалнууд ту... элидхэл зоотехник Мухина хээ һ...

Кадрнуудай экономическа эрд... саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байһа... ашаар, ниитын малажалһаа а... шэмэ ехээр абаха гэжэ колхо... дай зохёоһон хэмжээ-ябуулгану... дүүргэлгээр зарим тэды амжа... туйлагдаа.

Энэ үбэл аймагай бүхы колхо... хурьгадые кошарно-базова арг... туганнуудые түлигдэдэггүй ба... да, 80 процентыень эхэһээнь һал... жа тэнжээдэг болоо.

Һаамхай үнеэд уянда ба... эдеэлүүлэгдэдэг, малай байран... кормушкануудтай болгогдоһон б... на.

Бэелүүлэгдэһэн эдэ бүхы хэм... ябуулгануудай ашаар 1954 оной... мар-үбэлэй гурба һара соо нэгэ ... энһээ 67 литр һү һаадаг байгаа ... 1955 оной энэ үе соо 126 литр ... һаагдаа. Эдэ баримтанууд ю... руулнаб гэхэдэ, һү һаалгые са... даа хэды дахин ехэдхэхэ дүүрэ... га эндэ бии байна. Жэшээнь «П... Октября» колхоздо 1954 оной... орходоо нэгэ һаамхай үнеэнһээ ... гурба һара соо 4,5 дахин ехэ ... һаагдаа. Мүн зарим түрүү һаали... жэшээнь, Ждановай нэрэмжэтэ ... хозой һаалишан Д. Цынгунова ... һара соо үнеэн бүриһөө 489 л... Маленковой нэрэмжэтэ колхо... һаалишан А. Буланова 334 л... «Путь Октября» колхозой һаали... Е. Афанасьева 275 литр һү һа... байна.

Һү, мяха, ноһо, ороһо т... ехээр абадаг болохо арга боло... манайда тон ехэ бии. Эдэ арга... ломжоёо элирүүлэн ашаглаха... коммунистнуудай экономическа ... ралсал туһалха байна.

Г. МУРЧИН, КПСС-... Кударын айкомой секретарь...

Улан-Удын Железнодорожно районой промкомбинат үнгэрэгшэ жэлэй даалгабарииe амжалтатайгаар дүүргэжэ, 500 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур гаргаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: артелиин эрхим мастер нүхэр Г. Т. Панарин хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Ажалай нэмэлтэ түлбэри абана

...ронной хүдөө ажахые хүтжөөхэ тухай партии, правительствын тогтоолнуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө Курумканай аймагай колхознигууд хүсэ шадалаа гамгүй ажаллажа байдаг. Тиин ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ малай ашаг шэнжэ, ороонhо тариянай болон тэжээлэй культурануудай ургасашье дээшэлүүлгээр ниилээд амжалта туйлаа. Колхозой ниитын ажахын бүхы бари бүхэндэ хүдэлмэрилжэ байhан колхознигуудта ажалай нэмэлтэ түлбэри үгэхэ гээшэ үнэн зүйлhээ, оролдосотойгоор ажаллажа байгаа хүнүүдые ехээр урмашуулна. Ажахын үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр, олон колхознигуудта ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон хонидой хурьгад, поршоонхонууд, тугалнууд, мяхан, hүн, ноохон ехээр үгтэбэ. Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 112 центнер hүн, Молотовой нэрэмжэтэ колхоз 731 килограмм ноохо, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз ... толгой хурьга болон тугал, Кировой нэрэмжэтэ колхоз 34 поршоонхо колхознигуудтаа ажалай нэмэлтэ түлбэридэ үгөө. Калининай нэрэмжэтэ колхоз гэр болон байрануудые хараалагдаhан болзорhоо урид баража дүүргэhэнэйнь түлөө барилгашадтаа 20 шахуу мянган түхэриг мүнгэ шан гэхэ гү, али нэмэлтэ түлбэри үгэhэн байна.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хонинной-товарна фермые даагша Б. Б. Раднаев ажалай нэмэлтэ түлбэридэ 115 килограмм ноохо гэхэ гү, али тэрэнэйнгээ түлөө 2004 түхэриг, хонишод Б. С. Алагчинова, Б. М. Мандарова гэгшэд тус тустаа 67,6 килограмм ноохо гэхэ гү, али тэрэнэйнгээ түлөө хамта 2356 түхэриг мүнгэ абаа. Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой 21 hаалишад болон мал адуулагшад ажалай нэмэлтэ түлбэридэ hүн абаа. Hаалишад Н. В. Чиркова, Г. А. Набокова, В. Н. Воронина гэгшэд 600—700 килограмм hүн абаhан байна.

К. Цыбенов, Баргажанай МТС-эй ахалагша инструктор-бухгалтер.

Hайнаар хүдэлмэрилдэг библиотекэ

Манай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо hайнаар хүдэлмэрилдэг библиотекэ бии юм.

Хамагай түрүүндэ колхозой гэшүүд ашата эрдэмтынгээ арюун тухай «Банзарай хүбүүн Доржо» гэжэ романиие ехэ hонирхожо уншана.

57 наhатай Цырендоржо Будаев, колхозшан Г-Ханда Ванжилова болон бусад «Үүрэй толон», «Нойрhоо hэриhэн тала» гэхэ мэтэ бурят романуудые уншажа үни дүүргэхэй. Мүн советскэ уран зохёолшодой роман, повестьнуудые ехэ олоор уншанабди.

Энэ хэрэгтэ библиотекарь Цырма Жигмитова ехэхэн үүргые дүүргэнэ. Номоогэй уншагшадай тоо үдэр ерэхэ бүри олошорно. Хоёр жэлэй саана ердөө 200 номтой байhан энэ библиотекэ мүнөө 3200 номтой болонхой.

Библиотекарь Цырма Жигмитова холын фермэ, гүүртэнүүдээр ходо ябажа, шэнэ журнал, номуудые тараадаг юм.

Мүн 20—30 номуудтай гурбан нүүдэл библиотекэ эмхидхэгдэнхэй. Энэ нүүдэл библиотекэнүүдэй номуудые үе-үе болоод лэ Цырма Жигмитова шэнэлжэ, hэлгэжэ байдаг.

Гэбэшье колхозоймнай библиотекэ уншалгын залгүй, уйтан байна.

Колхозой партийна организаци, правлени уужам hаруул, уншалгын залтай, болбосон түхэлтэй библиотекэтэй болохо тушаа hаналаа табиха ёhотой.

К. Доржиев, библиотекын уншагша.

Хүдөө нютагуудта эд бараа

Бурмонкоопсоюзай район хоорондын худалдаа наймаанай базын коллектив партиин XX съездын хүндэлэлдэ мүрысөөндэ оролсоод, hайнаар хүдэлмэрилжэ байна. Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүдэй ёhоор энэ коллектив худалдаа наймаанайнгаа түсэб үлүүлэн дүүргээ.

Мүнөө энэ коллектив хүдөө нютагуудта эд бараа элбэг ехээр абаашахын түлөө ехэхэн оролдолго гаргажа байна. Хараалагдаhан хэмжээ-ябуулгын ёhоор энэ жэлэй январь hарын туршада хүдөө нютагуудтахи худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта 25 автомашина, 40 гаран мотоцикл, 100 гаран радиоприёмник, 15 вагон барилгын материал ба бусад эд бараан эльгээгдэхэ. Тэрэ тоодо культурна хэрэгсэлэй, ажахын эд бараан, элдэб бүд, оёhон хубсаhан элбэг байха. Хамта энэ hарада 12 миллион түхэригэй эд бараан хүдөө эльгээгдэхэ юм.

Иигэжэ энэ базын эд бараанай эрьесэ 1956 ондо 10 процентээр ехэ болохо байна.

Д. Колмаков.

Халтар хара үнэгэнэй фермэ

Бабушкин городой оршондо, Байгал шадарай үзэсхэлэн гоё ой тайга соо халтар хара үнэгэ үсхэбэрилдэг фермэ бии. Бурмонкоопсоюз энэ фермэhээ жэл бүри 250—300 мянган түхэригэй олзо доход абана. 1955 ондо фермын коллектив харууhалжа байhан 80 эмэ үнэгэнhөө 340 гүлгэ абажа, хоролтогүйгөөр тэнжээгээ.

Залуу мэргэжэлтэ — зоотехник Людмила Андреевна Залуцкая коллективэйнгээ дунда илангаяа хүндэтэй болонхой. Нүхэр Залуцкая 1953 ондо ан үсхэбэрилгын ажахын Москвагай институт дүүргээд, эндэ хүдэлмэрилжэ захалhан юм. Тэрэнэй шадамар хүтэлбэреэр тус фермэ жэл бүри улам ехээр олзо үгэдэг болоjо байна.

Энэ жэлдэ фермэ ажахыгаа улам үргэдхэхөөр хараалханхай. Ангуудайнь тоо 50 толгойгоор олошоруулагдаха. Мүнөө 200 толгой үнэгэнэй орохо шэнэ байра баригдажа байна.

К. Данилов.

Оёдолшодой оролдосотой ажал

Кударын аймпромкомбинат партиин XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаба. Мүрысөөндэ оёдолой цех (даагшань нүхэр Санжицыренова) эрхим амжалта туйлаа. Энэ цехын коллектив 1955 онойнгоо даалгабарииe 141 процент дүүргэhэн байна. Мүн сабхиин цех hайнаар хүдэлмэрилөө.

Оёдолой цехын хүдэлмэрилэгшэд М. Х. Байнзуров, А. П. Бурлакова, сабхиин цехын хүдэлмэрилэгшэ Б. Ч. Гунгеева болон бусад оролдосотой ажалаараа бусадта жэшээ харуулна.

С. Таханов.

Мэргэжэлтын зүбшэл

Ажал дээрэ гэнэ осол hэргылхэ заабарииe сахиха

Хүдөө ажахын элдэб хүдэлмэри хэжэ байхадаа, мүн МТС-үүдэй мастерскойнуудта аюулгүйгөөр хүдэлмэрилхэ гурим сахидаггүй дээрэhээ ехэнхидээ гэнэ осол болодог гэжэ шалгалта харуулна. Тиимэhээ трактор, машина заhабарилгын үедэ аюулгүйе сахиха hуралсал механизаторнуудтай үнгэргэжэ, тэдэнииe ажал дээрэхи гэнэ осол hэргылхэ заабаритай танилсуулха, тракторна агрегадуудай хамhабариин хүдэлмэрилэгшэдые хүдөө ажахын машина ашаглалгатай танилсуулха шухала.

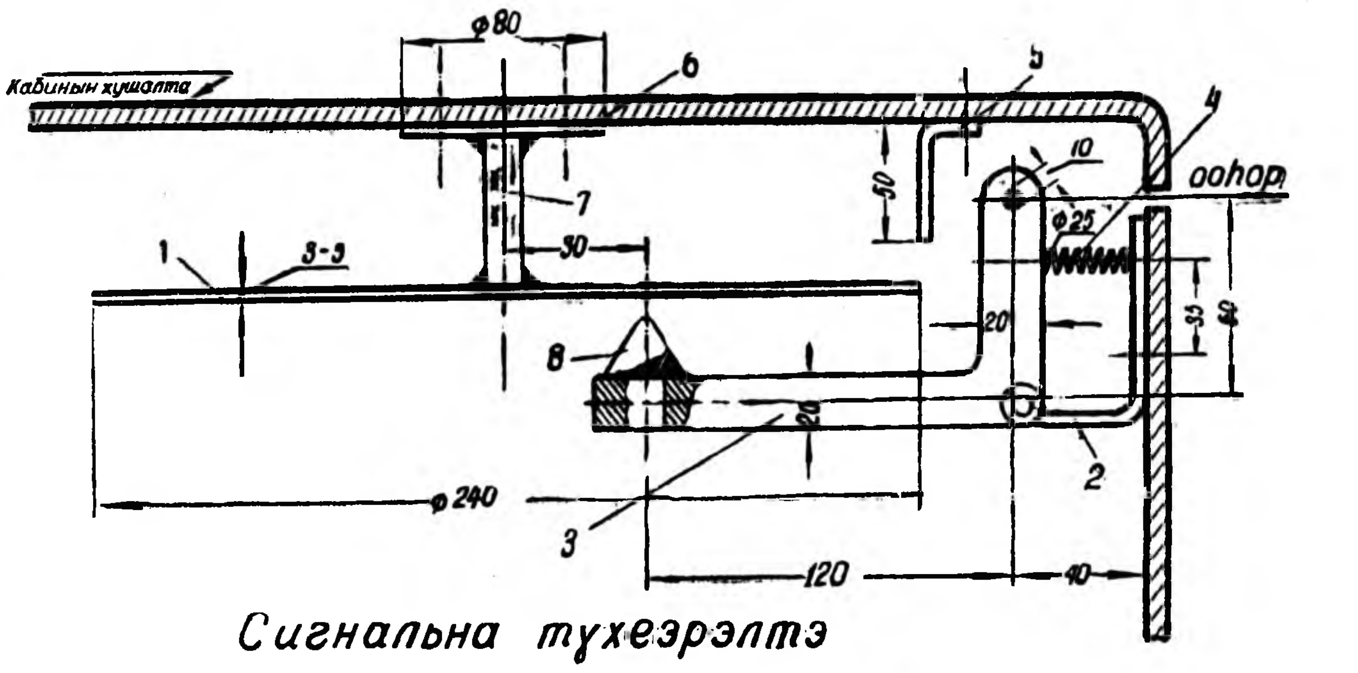
Тракторна агрегат бүхэнииe сигналтай болгохо хэрэгтэй. Иимэ сигнальна түхеэрэлгэ хайшан гэжэ хэхэб, тэрэнииe яажа хэрэглэхэб?

Агрегадай бүхы гэшүүдэй анхаралтайгаар хандаа hаань, агрегат hаатангүй хүдэлхэ байна.

Тээд агрегадай гэшүүдэй бэе бэеэ ойлголсохонь бэрхэтэй юм. Юуб гэхэдэ, тракторна плуг дээрэ hууhан прицепщик hүниин харанхыда гү, али тракторай абяанда прицепной механизмай эбдэрхэтэй сасуу гү, али осолой ушарамсаарнь трактористые ооголжо, тракторые саг дары зогсоохо аргатүй байдаг. Тиимэhээ тракторист прицепщик хоёрой хоорондо холбоо байгуулхын тула hаадгүйгөөр хүдэлдэг, бүтээхэдэ бэлэншье, үнэгүйшье сигнал тодхохо шухала. Энэ сигнал комбайнер, сеялкэшэн, прицепщик ба косилкашаниие трактористтай холбохо байна. Иимэ сигнал хэрэглэhэнэй ашаар прицепной зэмсэгүүдэй эбдэрхэ, аварида орохо ябадалые уридшалан hэргылжэ болохо юм. Юуб гэхэдэ, элдэб аварииhаа гү, али гэнэтын аюулhаа боложо, прицепной механизм дээрэ хүдэлдэг хүнүүдэй гэнэ осолдо дайрагдаха ушар үзэгдэнэ. Тиимэhээ тракторые саг соонь зогсоохо гээшэ айхабтар шухала болоно. Илангаяа мүнөө үедэ хүдөө ажахыда орёо нариин техникын ехэ олон болоод байхада, тракторна агрегадуудай хүдэлмэрииe эмхитэйгээр ябуулха шухала.

Украинска ССР-эй МТС-үүдэй тракторнуудта хэрэглэгдэжэ захалhан сигнальна түхеэрэлгэ республикын механизаторнуудай үзэмжэдэ табигдана. Агрегадта хүдэлөөшэдэй хэниишье энэ түхеэрэлгын туhаламжаар тракторые сагтань зогсоохо тэмдэг үгэжэ шадаха байна.

Тус сигнал трактор дотор, трактористын ара талын баруун углууда потологтонь тодхогдодог юм.

Сигнальна түхеэрэлтэ

Сигнальна түхеэрэлтэ иимэ зүйлнүүдhээ бүридэнэ: 240 миллиметр диаметртэй, 3—5 миллиметр зузаантай диск (1); энэ дискэдэ тулааhан (7) гагнагдадаг, мүн тэрэ тулааhанай нүтөөдэ үзүүртэнь фланец (6) гагнагдана. Энэ фланец кабинын потологто дүрбэн шүрэбөөр бүхэлэгдэнэ. Тиимэhээ диск хажуугаархи юумэнүүдээ дайрадаггүй. Кабина соо ара талынь ханада планка (2) хадагдадаг. Тэрэ планкада ударнигтай (8) алха (3) шарнирнаар hуулгагдана.

Алхада уягдаhан ооhорой hула байхада, тэрэ алха пружинаар (4) татаатай байдаг юм. Алхын богони хажуугаараа дискые дайрахагүйн тула кабинын хушалтада тулааhанай «Г» түхэлтэй планка (5) хадагдана.

Иигээд байхадаа, прицепщигэй гү, али комбайнерай сигнальна уягаа татахатайнь сасуу алхын ута хажуунь ударнигаараа диск сохино, тиихэдэнь шанга абяан гарана. Тэрэниинь хэршье шанга абяатай тракторай тракторист дуулажа, трактораа зогсоодог гү, али ябуулдаг байна. Иигэжэ прицепной машинануудай машинистнууд агрегадай хүдэлмэри хүтэлбэрилхэ аргатай болоно.

Энэ сигнал илангаяа прицепщигтэ ехэ туhа хүргэхэ. Юуб гэхэдэ, прицепщик ямаршье ушарта тракторые дары сагаа байлгажа шадаха болоно. Гадна, пропашной культурануудай ряд хоорондын газар элдүүрилхэдээ, тракторист бүхы hанаагаа урагшань табинхай, трактораа рядуудай хоорондуур сэхэ ябуулха гэжэ оролдожо, гэдэргээ хараха сүлөөгүй ябадаг. Тиимэhээ тракторист сигналай абяа абажа, трактораа зогсоохо аргатай болоно. Харин иимэ сигналтай болоходоо механизаторнууд рядуудые гэмтээнгүй, газараа hайнаар элдүүрилжэ, баян ургаса ургуулха байна.

Тракторна паркые заhабарилжа байхадаа, бүхы тракторнуудтаа иимэ сигнал тодхохо тон шухала. Тэдэниие хэрэглэhэнэй ашаар газар элдүүрилгын, ургаса хуряалгын шанар hайжархаhаа гадна, механизаторнуудай хүдэлмэриин аюулгүйнь сахигдаха байна.

Н. Абзаев, инженер.

Эртын хурьгад олоороо абтажа байна

Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой Доодо Нуга гэжэ газарта хурьгалха хонидой нэгэ отара үбэлжэжэ байдаг. Тэрэ отарые дүй дүршэл ехэтэй хонишон Вандан Юндунов даадаг юм.

Мүнөө энэ отарада үбэлэй эртын хурьгад олоороо абтаажа захалба. Хэдэхэн хоног соо 200 гаран хурьгад абтаа. Нарай хурьгад кошарно-базова артаар түлжүүлэгдэнэ.

Үнгэрэгшэ намартаа отарын хонишод сабшалан, полинууд дээрэ хонидоо hайнаар бэлшээжэ, хүсэ шадалыень hулаpуулаагүй, ниилээд ехэ үбhэ тэжээл арьбалhан байна. Тиигэжэ, үбhэ тэжээлээ арьбалhанай ашаар мүнөө hая хурьгалhан хонидоо hайнаар эдеэлүүлхэ аргатай болобо.

М. Михайлов.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ДҮЙ дүршэл тухай

Hү ехээр hаахын түлөө тэмсэл

Үдэшын жабар бууужа, Цыкирай ...ые урнуулан шэмэрүүн хүйтөөр ...энэ. Саhата үндэр сарьдаг уула ...hээ баглайран гараhан хүбэн са... үүлэнүүд бөөгнэрэлдэн, Зэдэ ...эй урда бэеын шэлэнүүдэй саа... далда ороно. Үдын хойно оройн ... уhалалга, бэлшээридэ ойро зуу... гаргагдаhан тарган томо үнеэд ...ын бүрэнхыгөөр hөөргөө бу...гдажа, фермынгээ газаагуур хо...нхой.

Уданшьегүй, малай хотоной соогуур, ...рмын газаагуур электрын гэрэл ...арба.

Энэ үедэ Закаменай аймагай «Победа» колхозой hаалишад малайн... хонолгодо бэлэдхэжэ, байрыень ...рлэн, хэбтэри оруулан, hахы... хүдэлмэрилнэ.

— Долоо хахад ойртоо ёhотой, ...мгай хүдэлэе,—гэжэ hаалиша... нэгэн тэндэhээ дуугарна.

— Зүб, зүб. Hаалгамнай оройтоно гү — гэлдэhэн харюу дуулдана.

Газаа харанхы болоhон хойно ...рануудтаа уяатай үнеэдые hаа...шад hаажа эхилнэ. Энэ хүдэлмэри ...час хахадhаа үлүү сат соо үргэл...бэ. Тэрэнэй hүүлээр малда hүнин... эдихэ тэжээл үгтэнэ. Энэ үедэ ...иин харуулшан коммунист Дор... Цыбиков ерэжэ, фермын мал тушаажа абана. Үдэрэйнгөө хүдэлмэри дүүргэhэн hаалишад амархаяа гэртээ оробо.

«Победа» колхозой зоотехник Николай Иванович Быченко фермын бригадир Датал Мункуевич Хандажапов хоёр hаалишадайда ороно.

— Бишыхан хөөрэлдөө хэхэ болоо гүбди,—гээд зоотехник эхилнэ. — Ажахын жэл соо колхозоороо үнеэн бүриhөө 1000 литр hү hааха ёhотойбди. Мүнөө хүн бүхэн хэды шэнээн hү hаахаяа, юу хэхэеэ хуу мэдэнэ. Тиимэhээ эды шэнээн hү hаахын тулада сат үргэлжэ тэмсэхэ болонобди. Тиигээтүй hаа, hү hааха даалгабари дүүргэжэ шадагдахагүй. Энээнтэй хамта, манай фермэдэ мүнөө hү hаалгын ямар байhан тухай хөөрэлдэебди. Зарим hаалишад hү hааха үдэрэйнгөө даалгабари дүүргэнэ, зариманиинь биранашьегүй. Иигэн гэхэдээ, фермээрээ үдэрэй арбаад литр hү дутуу hаанабди. Энэ дутагдалые усадхажа, hү hааха үдэрэй даалгабарииe дүүргэхэ арга бии. Тэжээл элбэг, байра hайн. Мүнөө үнеэднай үдэрэй 15 килограмм хуурай тэжээл эдинэ.

— Үдэр богони, үнеэдые үглөөгүүр эртэ, үдэшэ орой болотор эдеэлүүлээгүй hаа, садахагүй, ехэ hү үгэхэгүй байна, — гэжэ нүхэр Быченко саашань хэлэнэ. — Фермэдэмнай бүхы юумэн үшөөл hайнаар эмхидхэгдэнэгүй гээшэ. Зарим hаалишад үглөөгүүр ажалдаа хожомдожо гарана. Үдэрэй гуримые иигэжэ эбдэхэдэ үнеэд hүеэ татадаг юм. Hү ехээр hаадаг hаалишад үнеэдээ нэгэ хэмдэ эдеэлүүлдэг, hаадаг байна. Жэшээнь, Мидаг хүгшэн ажалдаа хожомдохо гэжэ байдаггүй. Үнеэдээ нэгэ сагта эдеэлүүлжэ, hаажа хэмшүүлэнхэй. Иигэжэ Мидаг Соктоевна, фермын ахалагша hаалишан, БМАССР-эй Верховно Советэй депутат Ханда Абидуева гэгшэд hү ехээр hаадаг, түсэбөө үлүүлэн дүүргэдэг байна.

— Мидагайтнай үнеэд hайн ха юм, — гээд хэншьеб, hаалишадай нэгэн хэлэнэ.

— Энэ тиимэ бэшэ. Үнеэднай нэгэл үүлтэрэй, бултадаа адлихан эрхэ байдалда ажалланат, — гэжэ нүхэр Быченко ойлгуулна. Hаалишадай hү бага, ехээр hаадагынь имагтал ажалhаань болоно.

Энэ фермэ байра hайнтай. 127 үнеэдэй орохо шэнэ, типовой hайн байратай, мүн тэды шэнээн тугалай байха байра дүүргэгдэнхэй шахуу, малшадай байха хоёр гэр бэлэн болгогдоо. Энэ фермэдэ ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилха талаар горьтой хүдэлмэри хэгдэнэ. Үнеэдэй байра соогуур 3 дүүжэн харгы татаатай. Тэдэ харгыгаар малай тэжээл зөөгдэнэ, шэбхэ шабааhан гаргагдана, дэбисхэр оруулагдана. Эндэ туд бүридөө 100 тонно силостэй хоёр набтар башни бии.

«Победа» колхозой энэ түрүү фермын hаалишад үбэлэй үедэ hү ехээр hаахын түлөө бүри намарhаа эхилжэ тэмсээ. Тус фермын hаалишад ажахын жэлэй эхинhээ hара бүхэндэ үнеэн бүриhөө 100 гаран литр hү hаана. Жэшээнь, hаалишан Ринчин-Ханда Соктоева ажахын жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 314 литр hү hаагаа.

Энэ фермын хүдэлмэри hайнаар эмхидхэгдэнхэй. Үнеэдтэ эдюулэгдэхэ тэжээлэй нормо hара hараар табигданхай. Тиихэдэ үнеэд үүлтэр үүлтэрээрээ гү, али hаамхай, шэргэhэнээрээ — тус бүридөө үдэр бүриин нормотой. Малай тэжээл нормын ёhоор hаалишан бүхэндэ бригадир шэтнэжэ үгэнэ. Эндэ тэжээлэй нормо иимэ хубааритайгаар табигдаа: октябрь hарада жэлэй нормын 6 процент, ноябрьда — 13, декабрь, январь, февраль hарануудта — 20—20 процент.

Фермэ дээрэ хүдэлмэриин үдэрэй гурим тон наринаар тогтоогдонхой. Hаалишадай ажал үглөөнэй 5 часhаа эхилнэ. Тэдэнэр хүрэhөөр малайнгаа шабааhа түүгээд, үнеэдээ hаажа эхилнэ. Энэ хүдэлмэри час хахад соо үргэлжэлнэ. Тэрэнэй hүүлээр малаа эдеэлүүлнэ. Тиихэдээ үбhэнэй сүүдхын нормын гурбанай хоёр хуби үгтэнэ. Удаань малай байра сэбэрлэгдэнэ. Энэ хүдэлмэри 9 час хүрэтэр үргэлжэлнэ. Үнеэд 9 часhаа бэлшээри, уhалалгада гаргагдажа, үдэрэй 12 час хүрэтэр газаагуур ябуулагдана. Энэ үедэ hаалишад 3 час соо амарна. 12 часhаа үнеэдые hаалга, эдеэлүүлгэ эхилжэ, гансахан лэ hаамхай үнеэд силос, концентрат эдинэ. Hүүлээрнь үнеэд хибэдэhээ хибэжэ, нэгэ бага амарна. 15 час 30 минутаhаа 18 час 30 минута хүрэтэр баhа газаа гаргагдажа уhалагдана, бэлшээгдэнэ. Тэрэ hамбаандань hаалишад баhа амарна. 18 час 30 минутаhаа малай хонолгодо бэлэдхэл эхилжэ, байрань сэбэрлэгдэнэ, хэбтэри оруулагдана. 19 час 30 минутаhаа үнеэдэй үдэшын hаалга, эдеэлүүлгэ эхилээд, 21 час 45 минута хүрэтэр үргэлжэлүүлэгдэнэ. Иигэжэ hаалишадай ажалай үдэр дүүрэнэ. Фермэ дээрэ ажалай энэ гурим зоотехнигэй, фермые даагшын хиналта доро тон наринаар бэелүүлэгдэнэ.

Жэлэй дүрбэн сагта үнеэдые үдэрэй гурба hаалга, үнеэдhээ hү hаалгые туд бүридэнь бүридхэлгэ, зунай үедэ тэдэниие түхэреэн сүүдхэ соо адуулга, үнеэдые хайдагаар hаалга энэ фермын хүдэлмэрилэгшэдтэ hү ехээр hааха арга олгоо.

Ажахын үнгэрhэн жэлдэ фермын hаалишад үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 980 литр hү hаажа, аймагай колхозуудай hүнэй-товарна фермэнүүдэй хоорондохи мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлhэн байна. Фермын түрүү hаалишад — Ханда Абидуева үнеэн бүриhөө 1485 литр, Мидаг Соктоева—984, Намжил Цыренова 853 литр hү hаажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэн байха юм. Бусадшье hаалишадынь hү hаалгаар аймагай hаалишадай мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана.

Эндэхи hаалишад ажалайнгаа мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхын түлөө зоотехническэ курсада hуралсана. Колхозой комсомольско организациин секретарь Дамдин Гомбожапов фермын агитатор юм. Эндэ үдэр бүхэндэ хөөрэлдөөн үнгэргэгдэдэг байна.

Фермэ дээрэ hаалишадай хүдэлмэриин дүн үдэр бүхэндэ гаргагдана. Социалистическэ мүрысөөнэй дүн гаргаhан бюллетень hара бүхэндэ бэшэгдэжэ үлгэгдэдэг. Тэрээн дээрэ hаалишадай уялгануудаа хэр зэргээр дүүргэжэ байhанай, түл абалгын ба тэдэниие түлжүүлгын дүн харуулагдадаг. Арбан хоног бүхэндэ hаалишадай hү hааhан зэргээр тэжээлэй нормо харагдана, тэрэнэй рацион нэмэгдэнэ. Хэн hаалишан ямар үнеэнhээ ехэ hү hаанаб, тэрээндэ нэмэлтэ тэжээл үгтэнэ.

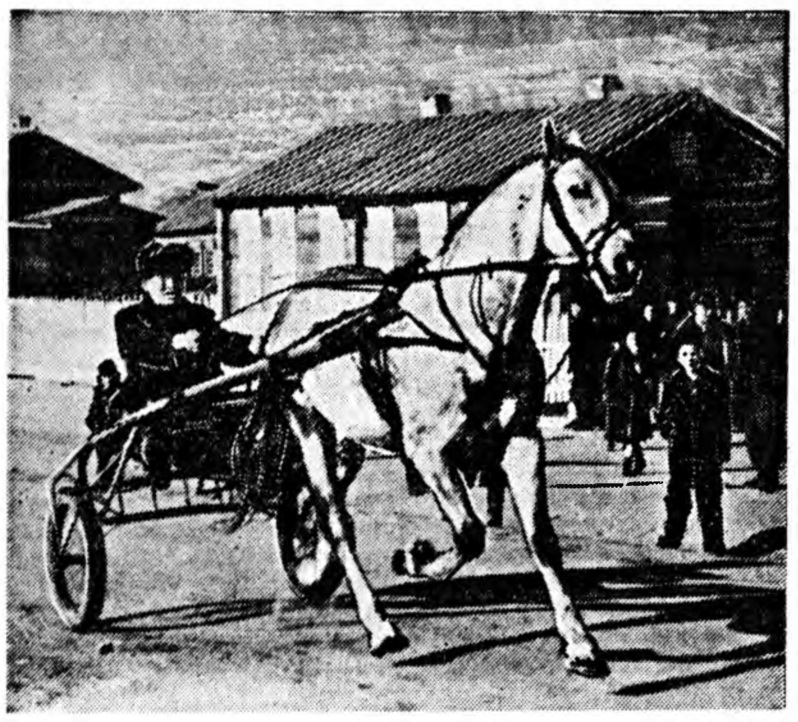
Мүнөө фермын үнеэд олоороо тугаллажа эхилээ. Гараhан түлнүүд эхэhээ амяараа түлжүүлэгдэнэ. Урда жэлнүүдтэ энэ шэнэ арга фермэ дээрэ хэрэглэгдэhэн тула hурамхи болоhон үнеэд хайдагаар hаалгана. Энэ шэнэ хэрэгые үүсхэгшэ Цырендулма Жабуева, мүн шэнэ тугалшан Цыренханда Хандажапова гэгшэд өөмэй зөөлэн гараараа үнжэгэн нарай тугалнуудые түлжүүлэн харууhалжа эхилээ.

Колхозой түрүү hаалишан Ханда Доржиевна Абидуева энэ жэлдэ үнеэн бүриhөө 2600 литр hү hааха уялга абанхай. Тиихэдэ Мидаг Соктоевна Соктоева 1300 литр hү hааха байна.

Закаменай түрүү фермын хүдэлмэрилэгшэд үнеэдhээ hү hаалгые үбэлэй үедэ доошолуулангүй, жэлэйнгээ түсэбые хүсэд дүүргэхын түлөө иигэжэ ажаллана.

Н. Цыбенов, Ф. Бальбуров, О. Березков.

— Үүлтэртэ моридой фермэ —

— Аа... та, манай боро азаргые һайхашаабаа хэлэнэ гүт. Тэрэшни һалхинһаа түргэн хатарша ха юм даа, — гэжэ «Улаан Ороного» колхозой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Халзанов омогорхон хэлэнэ.

Үнэхөөрөөшье, «Залп» гэжэ боро азарга колхозой үүлтэртэ фермэдэ түлжүүлэгдэһэн байна. Энэ азарга республиканска ипподром дээрэ урилдаахадаа хэдэн удаа шалгарһан юм. Тиин үнгэрэгшэ жэлдэ Москвада болоһон моридой-спортивна урилдаанда хабаадалсажа, суурхаа бэлэй.

«Улаан Ороиго» колхоз үүлтэртэ моридой фермые эмхидхэһээр 7—8 жэл боложо байна. Түрүүшын жэлнүүдтэ фермэдэнь үүлтэртэ 20—30 гүүн бии байгаа һаа, мүнөө 450-яад толгой адуутай болонхой.

Мүнөө колхозой фермэ үүлтэртэ моридые үсхэбэрилгын рассадник болоо. Энэ фермэһээ, Иволгын аймагай колхозуудһаа гадна, бусадшье аймагай колхозууд үүлтэртэ азарга, гүүдые худалдан абажа, адуун һүрэгөө һайжаруулна.

Фермын хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Шойжо Бальжиев, Даринжап Бальжиева гэгшэд үүлтэртэ моридые үсхэбэрилхэдөө ехэхэн дүй дүршэлтэй болонхой. Тэдэнэр зоотехническэ заабаринн һоор адуугаа эдеэлүүлдэг, харууһалдаг, үүлтэр һайжаруулгые ажаглан бэшэхэ тусхай журналтай юм.

Энэ фермэ колхоздоо жэл бүри 100 мянга гаран түхэригэй олзо доход үгэнэ.

Зураг дээрэ: колхозой фермэдэ тэнжээгдэһэн «Залп» гэжэ азарга һорёондо ябана.

В. Сорокиной фото.

Албаниин Арадай Республикын 10 жэлэй ойе һайндэрлэлгэ

ТИРАНА, январиин 11. (ТАСС). Албаниин Арадай Республикын 10 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан үсэгэлдэр Тиранада болобо.

Промышленностиин ба хүдөө ажахын түрүүшүүл, наука, литература ба искусствын ажал-ябуулагшад, олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд Арадай театрын зал соо дүүрэн сугларба. Албанска Ажалай партиин ба республикын правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй Президиумдэ эрэхэдэ суглаанда хабаадагшад тэдэниие халуунаар угтаба.

СССР-эй хэрэгүүдээр саг зуурын этигэмжэтэ болон Албанида байгаа М. Я. Хошев, гадаадын гүрэнүүдһээ Тиранада байгаа посольствонууд болон миссинүүдэй толгойлогшод ба хүдэлмэрилэгшэд зал соо байлсаба.

Албаниин Арадай Республикын 10 жэлэй ой тухай элидхэлые Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Мануш Муфтиу хэбэ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэ, Советскэ Правительствэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ эльгээгдэхэ амаршалгын телеграммын текстые суглаагшад ехэ баяртайгаар батална.

Президент Тито Югославидаа бусажа ерэбэ

БЕЛГРАД, январиин 10. (ТАСС). Танюг агентствын дамжуулһанай һоор, Эфиопи ба Египет ошоһон ФНРЮ-гэй президент Иосип Броз-Тито «Галеб» гэжэ суднаар мүнөө үглөөгүүр Пула портдо бууба.

Пулада митинг боложо, городой ба дүтэ шадарай һуурин газарнуудай 60 мянган хүн тэрээндэ хабаадаа.

Тито митинг дээрэ үгэ хэлээ.

„Бхарат даршан" гэжэ фильм Индиин экрануудаар гаргагдахань

ДЕЛИ, январиин 10. (ТАСС). «Таймс оф Индиа» газетын мэдээсэһэнэй һоор, нүхэд Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевэй Индидэ ерэһэн тухай «Бхарат даршан» («Индидэ айлшалалга») гэжэ фильмые Индиин информации ба радиодамжуулгын министерствын кинематографиин таһаг экрануудаар гаргахань.

Январиин 12-то энэ кинофильм Делидэ харуулагдаха, тиигээд удаадахи үдэрнүүдтэ Бомбей, Калькутта, Мадарас, Бангалор ба бусад хэдэ хэдэн городуудай экрануудаар гаргагдаха байна.

Пакистанай конституциин проект

КАРАЧИ, январиин 9. (ТАСС). Учредительнэ суглаанай үзэмжэдэ табигдаһан Пакистанай конституциин проект толилогдоо. Мүнөө англиска доминион байгаа Пакистан энэ проектын һоор «мусульманска бэеэ даанхай республика» болохо байна. (Үнгэрэгшэ оной февральда Лондондо болоһон, нацануудай Британска хани холбоото оронуудай премьер-министрнүүд Пакистан хадаа республика болоһоной гээ һүүлээршье нацануудай хани холбооной гэшүүн хэбээрээ үлэхэ гэжэ шиидээ һэн гээд Рейтер агентство зааһа). Хуули гаргалгын центральна ба провинциальна суглаануудай гэшүүдэй хамта һунгаһан, заатагүй мусульман хүн президент боложо, гүрэниие толгойлхо һоотой гэжэ конституциин проект дотор хэлэгдэнэ. Хуули гаргалгын центральна суглаан Национальна суглаан гэжэ нэрлэгдэхэ ба 300 гэшүүдһээ бүридэхэ болоно.

Тэрээнһээ гадна, түрүүшын һунгалтаһаа эхилэн 10 жэлэй турша дотор эхэнэрнүүдтэ 10 һуури үгтэхэ байна.

Зүүн ба Баруун Пакистанай центральна болон провинциальна правительствонууд уялгануудаа дундаа хубааха һоотой гэжэ конституциин проект дотор харуулагдана.

Табан жэл болоод лэ һунгагдажа байха Национальна суглаанай составта Зүүн ба Баруун Пакистанһаа адли тоотой депутадууд орохо гэжэ конституциин проект дотор хэлэгдэнэ. 21 наһа гүйсэһэн бүхы гражданинууд һунгуулиин эрхэтэй байха болоно.

Конституциин һоор, республикын президент хадаа Национальна суглаан дотор олонхи һуурине эзэлһэн партиин һунгагдаһан депутадууд сооһоо премьер-министрые томилхо болоно. Президент хадаа премьер-министрын дурадхалай һоор министрнүүдые томилхо байна. Премьер түрүүтэй министрнүүдэй кабинет Национальна суглаанай үмэнэ коллективнэ харюусалга дааха болоно.

Ойрын 20 жэлэй турша дотор гүрэнэй хэрэг англиска хэлэн дээрэ ябуулагдахаар хараалагдана. Гэбэшье, 10 жэл үнгэрөөд байхада президент комисси томилхо, тэрэнь Баруун ба Зүүн Пакистанда англиска хэлые урду ба бенгали хэлэнүүдээр һэлгэхэ дурадхал оруулха байна.

Пакистан хадаа «мусульманска оронуудай хоорондын нэгэдэлые бэхижүүлхын, уласхоорондын эб найрамдалда ба аюулгүй байдалда туһалхын, мүн бүхы оронуудтай хани барисаа тогтоохын, уласхоорондын бүхы арсалдаата асуудалнуудые эбэй һоор шиидхэлэхын» тулада оролдохо байна гэжэ конституциин проект дотор бэшэгдэнэ.

Проект дотор Кашмир тухай статья бии. Пакистан Кашмир хоёрой хоорондын харилсаан Кашмирай «арадай хүсэлтэй зохилдуулагдан» тодорхойлогдохо гэжэ тэрэ статья соо хэлэгдэнэ.

Пакистанай дотоодын политическэ байдал

ДЕЛИ, январиин 10. (ТАСС). Делиин радиогой мэдээсэһэнэй һоор, Пакистанай Учредительнэ суглаанай хэлсэлгэдэ табигдаһан Пакистанай конституциин шэнэ проектдэ эсэргүү демонстраци үсэгэлдэр Дакката (Зүүн Пакистанай столица) болоо. Студентнэр демократическа конституцине ба Зүүн Пакистанда гүйсэд автономи олгохые эрижэ, провинциин хуули гаргалгын суглаанай байшангай дэргэдэ демонстраци хэбэ.

Конституциин проект Зүүн Пакистанай Нэгэдэмэл фронтын заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Фронтдо оролсоһон Нэгэдэмэл прогрессивнэ партиин хүтэлбэрилэгшэ Датта конституциин проект миниин партиин хүсэлые хангангүй гэжэ мэдүүлбэ. Гүрэниие имагта мусульман хүн толгойлхо һоотой гэһэн проектын пункт хадаа мусульман бэшэ хүнүүдые «хоёрдохи сортын» гражданинуудай байдалда оруулха байна. Ямаршье асуудалаар миниин партиин правительствотой хэлсэхээгүй гэжэ Датта мэдүүлээ.

Зүүн Пакистанай Нэгэдэмэл прогрессивнэ партиин гэшүүд фронтын заседаниин залһаа гаража ошоо. Зүүн Пакистанай Нэгэдэмэл фронтые центртэшье, нютагуудташье саашадаа дэмжэхэгүй байнаһаа Пакистанска национальна конгресс гэжэ парти мэдүүлээ. Пакистанска национальна конгресс гэжэ партиин хүтэлбэрилхы орган конституциин проектын «антинациональна ба демократическа бэшэ» байһанда дурагүйлхэжэ байнаһаа мэдүүлээ.

Нэгэдэмэл фронтдо оролсоһон гурбадахи парти — «Ганатантри дал» гэжэ парти бүри урда тээнь энэ фронтһоо һалаһан байна.

ДЕЛИ, январиин 10. (ТАСС). Карачида болоһон Пакистанай Учредительнэ суглаанай заседани дээрэ конституциин проектые үсэгэлдэр зүбшэн хэлсэхэдэ суглаанай 80 гэшүүдэй оройдоо 30-ниинь байгаа гэжэ Делиин радио мэдээсэбэ. Арадай лига гэжэ партиие хүтэлбэрилэгшэ Сухраварди конституциин проектые эрид шүүмжэлжэ зуураа, провинцинууд һоотой автономи олгоногүй гэжэ мэдүүлбэ.

Проектые гүйсэд шудалха саг үгтөөгүй гэжэ олон депутадууд заседани дээрэ мэдүүлээ. Учредительнэ суглаан конституциин проектые хаража үзэлгые неделеэр хойшолуулха баатай болоо.

Аргентинын зон оронойнгоо коммунистическэ парти 38 жэлэй ойе тэмдэглэ

БУЭНОС-АЙРЕС, январиин (ТАСС). Аргентинын зон коммунистическэ партиин тогтоогдо 38 жэлэй ойе тэмдэглэбэ. Энэ партиин нэгэдэлэй бэхижэлгын гэнүүдэйнь эмхидхэн үргэдэлгын зүнэг доро тэмдэглэгдэв.

Мүнөөнэй оршон байдалда нинтын парти байгуулха шух гэжэ «Нуэстра Палабра» газет толилһон статья дотор Аргент компартиин ЦК-гэй гэшүүн Вик Ларральде онсолон тэмдэглэв. Т политическэ байгуулжа «болохо байгуулха шухала, юундэб хүдэлмэришэн анги, арад зон м политическэ хараа байгуулха зүб байные ойлгоно, манай парти улам ехээр талархадаг боложо Мүнөө үедэ компартиин зэргэдэ нэ гэшүүдые абаха кампани э бэ.

Энэ ойтой дашарамдуулан гурб хоног соо һайндэр болобо. Тэнд ороной столицын ба провинцинуу 100 мянга гаран ажалшад хаб далсаа.

Иорданидахи байдал

КАИР, январиин 9. (ТАС Иорданидахи байдал шахар зандаа гэжэ хэблэл мэдээс «Иордани сэрэгэй лагерь болгогд хой. Амманай болон бусад го дуудай үйлэнүүдээр бронемаши танкануудтай сэрэгүүдэй ба тэрэнэй отрядууд харуул хэжэ яба гэжэ «Аль-Гумхурия» газетэ бэш Комендантска харуул тогтоог хой, имагтал тусхай пропуск хару жа үйлсөөр ябадаг болоо.

Амман болон бусад го дуудай хоорондохи харилсаа хол бодото дээрэ таһалланхай гэжэ зетэ тэмдэглэнэ. Иордани рэшэлэн гадаадын орон нютаг тай харилсаа холбоогүй болобо. монстрантнуудые буудаха г приказ сэрэгүүдтэ үгтэнхэй.

Январиин 7-до Амманда ба Ие салимай арабска хубида сэрэ болон полицитай тулалдаануу ложо, 8 хүн алуулаа, 25 хүн ша таа гэжэ «Аль-Ахрам» газетэ м сэнэ.

ПАРИЖ, январиин 10. (ТАС Иерусалим гэжэ хуушанай горо ба Амманда һаяхан болоһон де страцинуудай үедэ сэрэгүүд ба п ли 11 хүниие алаһан, 28 хүниие дөөр, 300 гаран хүниие хүнгэ шархатуулһан байна гэжэ Иеру лимска радиое заажа, Франс Пр агентство мэдээсэнэ.

ПВЗ-гэй библиотекэдэ

ПВЗ-гэй профсоюзна библиотекэдэ Чимит Цыдендамбаевай «Банзарай хүбүүн Доржи» гэжэ романаар уншагшадай конференци бэлэдхэгдэжэ байна. Тус конференци январиин 22-то үнгэргэгдэхэ. Мүнөө библиотекын хүдэлмэрилэгшэд ба эдэбхитэд энэ романиие хамтаараа уншалга цехүүдтэ үнгэргэнэ. Мүн «Банзарай хүбүүн Доржи» тухай уншагшадай олон һайшаалнууд суглуулагданхай, энэ романиие зохёоһон түүхэ тухай зурагай монтаж зохёогдоо.

Ородой элитэ уранзохёолшо-сатирик М. Е. Салтыков-Щедринэй түрэһөөр 130 жэлэй ойдо зорюулһан литературна вечертэ хүдэлмэрилэгшэд бэлэдхэжэ байна.

Чита Сосново-Озёрск хоёрой хоорондо автобус ябана

Һаяхан Чита город Сосново-Озёрск хоёрой хоорондо автобус, ашаанай такси ябадаг боложо, ажалшадта ехэ зохид болобо.

Таксинууд Читэһээ үглөөнэй 8 часта, Сосново-Озёрскһоо үглөөнэй 7 часта үдэр бүри гарана. Тиихэ зуураа, замдаа Телэмбэ, Романовка, Исингэ, Гүндэ тосхонуудые, мяхаһүнэй совхозой фермэнүүдые дайран гарадаг юм.

Д. Цыренов.

Катогтой болобо

Городой залуушуулай үүсэлээр Кяхтада каток эмхидхэгдэбэ. Эндэ городой хүдэлмэришэд, студентнүүд ба һурагшад ажалаймгаа һүүлээр каток дээрэ ерэжэ һолжорно.

Б. Баторов.

НОГАЙН ТАЛАНУУДТА

Ногайска үргэн ехэ тала дайда Кавказска хадануудай шэлэнүүдһээ эхилжэ, хэдэн зуугаад километртэ хойшоо нэмжын хабтайжа, Каспиин далайн шадарай хара хурһэтэ газартай ниилэдэг юм.

Зунай үедэ Грузиин, Дагестанай болон Грозненско областьнуудай хадын бэлшээридэ байһан олон мянган һүрэг хонидые тэндэһээнь буулгажа, үбэлжэхын тулада ишэнь асарһан байна. Энэ жэлэй үбэлжэлгын эхинииинь ехэ событитай—хони үсхэбэрилгээр Бүхэсоюзна зүблөөнтэй тохёолдобо. Хонишод радиоприёмнигуудаа тойрон һууха, Москвагай хэлэхые ехэл анхаралтайгаар шагнадаг хони үсхэбэрилгые саашадань яажа хүгжөөхэ тухайгаа хэлсэдэг бэлэй.

— Зүб лэ уряа гээшэ... Биднэр хонин һүрэгүүдээ үшөө олошоруулха, үүлтэрынь һайжаруулха һэотойбди. Олон хонитой, элбэг дэлбэг ноохо, мяха абадаг байгаа хадамнай, советскэ хүнүүд бүри һайнаар ажаһуудаг болохо,—гэжэ түрүүлэгшэ хонишон Семен Григорьевич Солнышкин, радио шагнажа байхадаа, хэлэбэ.

Грозненско областиин, Наурска районой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонинной фермэдэ Семен Григорьевич 25 жэл соо үргэлжэ хүдэлжэ байна. Хонин һүрэгөө адуулан ябахадаа, шэрүүн шанга уларилтай, Ногайска талые һайнаар мэдэхэ болоһон юм. Үбэлэй шанга һалхи шуурганда ба хүйтэндэ даарадаггүй, зунай аамма халуунда тэсэжэ ядаад унаха дуһаахые ушар тохёолдог бэлэй. Гэбэшье, хонишон бүхы бэрхэшээлнүүдые ходоодол зорюттойгоор дабажа гарадаг һэн.

Мүнөө энэ колхозой хонидой фермэ район болон область соохи эгээ һайн фермэнүүдэй нэгэн болоно. Хонин бүхэнһөөнь дунда жэшээгээр 5,9 килограмм ноохон хайшалагдаба, энэнь жэлэй эхиндэ түсэблэһэнһөөнь хоёр килограмм шахуугаар ехэ байба. Нүхэр Солнышкиной бригада нарин ноохотой хонин бүриһөө 8,5 килограмм ноохо хайшалжа абаа. Колхозойнь энэ жэлдэ тушаан нарин ноохоор 20 мянган һайн костюмай бүд нэхэжэ болохо гэжэ колхознигууд тоолон гаргаа. Гүрэндөө тушааһан ноохонойнгоо түлөө нэгэ миллион 500 мянган түхэриг энэ колхоз абаа.

Хонин һүрэгөө һайн мэдэдэг хонишод тэдэниэ үүсхэлтэй хэшээлтэйгээр үсхэжэ байдаг. Хагда ногоонтой элбэг намарай үедэ хонишод хонидоо байраһаань холо абашажа бэлшээдэг, тиижэдэ үбэлдэе, һалхин шуурганай болоходо, үзүүр хагда ногоотой дутынгөө бэлшээридэ адуулдаг юм. Бэлшээрээ ингэжэ зүбөөр хэрэглэһэнэйнгээ ашаар, нүхэр Солнышкинай бригада 1953 наашын үзэгдөөгүй хагсуута 1953 оной үедэ бүхы хонидоо ондо оруулһан байна. Артелиин малшад ганса бэлшээриин хагда ногоондо найдаад байдаггүй. Үбэлэйнь тала дайда үргэлжэдөө саһаар хушагдашоод, хонидой хагда ногоо малтан эдихэ аргагүй ушар нэгэтэ бэшэ тохёолдоог гэжэ тэдэнэр һайн мэдэдэг. Дунда жэшээгээр хонин бүриндэ нэгэ центнерһээ үлүүтэй үбһэ, мүн ехэ солоомо артель энэ жэлдэ бэлэдхэв. Бүхы үбһэ тэжээлынь бэлшээриин газарнуудта зөөгдэһэн байна. Тэжээлдэнь кукуруза, хара таряан, таримал ногоон гэхэ зэргын культуранууд ороно.

Эдэ бүгэдэ хонидоо түргэнөөр үсхэбэрилгэдэ туһална. Мүнөө колхозой фермэ нарин ноохото 10 мянган хонитой. Жэлһээ жэлдэ тэдэнэйнь ашаг шэмэ нэмэнэ. Колхознигууд энэ амжалтаараа һанаагаа амарнагүй.

Ерэхэ жэлдэ мериноc хонидойнгоо тоо толгойе 12,5 мянга, хоёр-гурбан жэл болотор 20 мянга хүргэхэбди гэжэ артелиин гэшүүд ажалайнгаа дүнгүүдые һаяшаг гаргахадаа, нэгэн һаналаар шиидэһэн байна. Энэнь хони үсхэбэрилхэ холын хараата түсэб болзорһоо урид дүүргэхэ арга колхоздо олгоно.

Кизлярска районой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз мүн лэ Терек мүрэнһөө саагуурхи хуурай тала газарта хонидоо харадаг. Энэ түрүү колхоз һүүлэй хоёр жэлдэ хонидойнгоо тооё 4 мянга толгойгоор олон болгожо шадаа. Хэрбээ 1953 ондо энэ артелиин бүхы хонидой 85 процентнь нарин ноохотой байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 95 процентнь тиимэ болоод байна. 100 гектар газар бүридэ 704 килограмм ноохо энэ колхоз абаа. Хонин бүриһөө ноохо хайшалжа абаха жэлэй турша соо 1,3 килограммаар ехэ боложо, хонин ажалһаа артелиин абадаг олзо доходынь хоёр дахин шахуу ехэ болоод, мүнөө тэрэнь хоёр миллион түхэригһөө үлүү гараа.

Нарин ноохотой хонидые үсхэбэрилгын элитэ мастер ахалагша хонишон Иван Иванович Михайлов хурьгадые түлжүүлхэ кошарно-базова шэнэ арга бии болгожо, үйлэдбэриин ехэ ажмалта туйлаһанайнгаа түлөө Сталинска шангай лауреадай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Юундэ тэрэнь шэнэ метод болоо юм?

Нүхэр Михайлов ингэжэ хэлэнэ:

— Амитан бүхэниие, мүн хурьгые, түрүүшынь үдэрһөө эхилэн һайнаар харууһалха шухала. Тиихэдэ, хабар эртээр, хонидой хурьгалжа эхилхэ үедэ һалхитай, саһа бороотой байдаг юм. Тиимэһээ дулааһан, һайнаар түхеэрһэн байрануудта соо хонидые хурьгалуулдаг, мүн тэдээн соогоо нарай хурьгадаа байлгадагбди. Хурьгадай эхэшэг болоһон холоной солоомо зузаанаар дэбдиһэн, хубанаг хорёо соо гарганабди. Эхэ хонидые һайн бэлшээридэ адуулдаг, хэрбээ шухала болоо һаань, концентрат нэмэжэ үгэдэг байнабди. Кошарно-базова аргаар хурьгадаа түлжүүлдэг байнаһаймнай ашаар, тэдэмнай түргэнөөр ехэ боложо, тобир шэрхи бэетэйгээр бэлшээридэ гарадаг, халуунда тэсэмгэй байдаг. Һүүлэй арбан жэлэй турша соо нэгэшье хурьга үхүүлээгүй байһаймнай тушаан болоһон ушар бэшэ юм. Энэ жэлдэ хонишод 100 эхэ хонин бүхэнһөө 115—125 хурьга абажа тэжээгээ.

Хони үсхэбэрилгын олон ажахынууд гүрэндөө шанар муутай, шорой шохойтой ноохо тушаадагынь мэдэжэ байна. Энэнь ноохоной промышленностиин ажал хүдэлмэрие ехэ нобшо болгодог. Тэрэнһээ уламжалан, колхозуудай олзо доход доошолдог байна. Ушар иимэһээ, һайн шанартай ноохо абахын түлөө артелиин хонишод оролдожо, шинг нойтогүй сагта хонидоо ишшэ тиишэнь туухаа үедөө элитэй газар дээгүүр гү, али шорой тооһоной бурьян байдаг харгын хажуугаар тэдэниэ ябуулдаггүй. Кошарнууд, хуһамаг хорёонууд, уһалуурнууд болон малай амарха талмайнуудые арюун сэбэрээр барижа байдаг.

Ногайска таладахи холын бэлшээринүүдтэ совхозуудайшье хонин һүрэгүүд бэлшэдэг. Грозненско областиин зүүн-хойто хубида хони үсхэбэрилдэг № 6 совхозой бэлшээриинь газар байдаг. Энэ совхоз орон сооно эгээн эрхим ажахынуудай нэгэниинь гэжэ тоологдохо һооройн тоологдоно. Һүүлшын табан жэл соо энэ совхоз нарин ноохотой хонидойнгоо тоо толгойе гурба дахин шахуу олон болгоо. Хэрбээ табан жэлэй урда тээ хонин бүриһөө хайшалһан ноохониинь 5,7 килограмм болодог байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 7,5 килограмм хүрэтэрөө нэмээ. Энэнь 1960 оной холын хараата түсэбөөр хараалагданда орходоо хахад килограммаар ехэ юм. Совхозой олзонь хоёр миллион түхэриг хүрэтэрөө ехэ болоо.

Хони хурьгадаа зүб гуримаар тэжээлэһэнһээ, оролдосотойгоор харууһалһанайнгаа ашаар совхозой түрүү бригаданууд зуун эмэ хонид бүриһөө 130 ба 130 гаран хурьга абаһан, хонин бүриһөө 10—15 килограмм ноохо хайшалһан байна. Ингэжэ хони үсхэбэрилгын мастернууд ноохотой болон мяханай өөрынь үнэые шууд химдаруулдаг гэшээ.

Энэ совхоздо үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри зүбөөр табигданхай, мүн зоотехническэ наукын амжалтануудые оролдосотойгоор нэбтэрүүлдэг юм. Эндэ үшөө 1949 он хүрэтэр олонхи хонидынь шэрүүн ноохотой байгаа, мүнөө тэдэнь бүхыдөө шахуу нарин ноохотой болонхой. Тус ажахын коллектив областиингоо хони үсхэбэрилдэг бусад совхозуудтай хамтадаа ажаллажа, грозненско тон һайн үүлтэрэй нарин ноохотой хонидые бии болгобо. Энэ үүлтэрэй хонид ехэ ноохо үгэдэг, үдэсэ һайнтай, мүн шэрхи бэетэй дэрэһээ гандуу газарта тэсэмгэй гээр ондо ородог юм. Грозненско областиин колхоз болон совхозуудай хонишодой туйлаһан ехэ амжалта хадаа партиина болон советскэ эмхи зургаануудай ябуулһан эмхидхэлэй ба ниитэ-политическэ ехэ хүдэлмэриин үрэ дүн мүн болоно. Малажаалаһан хүдэлмэрилэгшэдэй дунда мэргэжэлтэд нэмэжэ табигданхай: һүүлэй үедэ Грозноһоо ба районуудай центрнүүдһээ 400 гаран зоотехник болон ветеринарна хүдэлмэришэн колхоз болон совхозуудта эльгээгдээ. Үнэн шударгы ажалай жэшээ харуулжа ябадаг хэдэн зуугаад коммунистнууд болон комсомолецууд малай фермэнүүдтэ ажаллахая ерэбэ.

Хүнүүдые материальна талаар урмашуулха гэшээ хони үсхэбэрилгые һайжаруулгада мүн ехэ үүргэ дүүргэдэг байна. Грозненско совхозой ахалагша хонин Герасименкын бригада ноохо хой. Амманай болон бусад хурьгадые гээлтэ хорол гүйгөөр түлжүүлхэ түсэбөө үлүү дүүргэһэнэйнгөө түлөө салин һэнһөө гадна, 27 мянган түхэриг шан энэ жэлдэ абаһан байна. Наурска районой, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Левреевай бригадада 178 килограмм һо, 80 хурьга ба 2,5 мянга шахуу хэрэг мүнгэ нэмэлтэ түлбэри болгон үгтэһэн байна.

Хүдөө ажахын асуудалаар Коммунистическэ партиин гаргаһан толлнуудаар зоригжоһон областиин хонишод 1956 ондо бүри ехэ амжалта туйлаха гэжэ шиидэнэ. Ерэхэ жэлдэ колхозой хонин бүриһөө 5 килограммһаа доошо бэшэ, совхозойхиһоо 6 килограммһаа доошо бэшэ ноохо хайшалжа абаха түлөө тэдэнэр социалистическэ рысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна. 100 гектар газар бүридэ 250 килограмм бага бэшэ ноохо, зуун эмэ хонидһоо 120 хурьга абажа түлжүүлхэ гэжэ тэдэнэр зорилго бүхы областиин урда табигданхай.

Дошхон Терегһээ хойшоо холон километрын зай соо шууд шэнэ сэхэ канал малтагдана. Энэнь хадаа ойрын жэлэй эдэн жэлдэ Ногайска талые ходо гаража, Кума мүрэндэ шудхаха, тиихэдэ тэндэ уһалха олон һалаатай канал бии болохо байна. Гансахан Грозненско областьдо хоёр миллионһоо үлүү гектар тала газарые Терегэй уһаар уһалулха байна.

Ган гасуур, хуурай талын намаг таряагаар холлостон, шэмэтэ ногоор бүрхөөгдэн байха үдэрынь ерэхэ. Торгон ноохото дайда боложо Ногайска талануудай үшөө билһэн байха бэлэй.

В. КОРНИЛОВ.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора 32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н—00659. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3